Η επίδραση των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών νοσηλευτικής στην πολιτισμική επάρκεια των φοιτητών τους: Οριοθετημένη ανασκόπηση

Στεφανία Κατραντζή[1], Ξενοφών Ζορμπάς[1], Κέϊσι Μάρα[1]

1.Φοιτητής/Φοιτήτρια Νοσηλευτικής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή: Μέσα από τις διαρκείς μετακινήσεις πληθυσμών, η πολιτισμική πολυμορφία των χωρών ανά τον κόσμο αυξάνεται συνεχώς εντείνοντας την ανάγκη προετοιμασίας νοσηλευτών ικανών να παρέχουν πολιτισμικά επαρκή φροντίδα. Η πολιτισμική επάρκεια των νοσηλευτών αποτελεί πλέον ουσιώδες και απαραίτητο συστατικό για την παροχή ποιοτικής εξατομικευμένης νοσηλευτικής φροντίδας και την προαγωγή της ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη.

Σκοπός: Η χαρτογράφηση της διαθέσιμης έρευνας σχετικά με την επίδραση των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών νοσηλευτικής στην πολιτισμική επάρκεια των φοιτητών τους μέσω οριοθετημένης ανασκόπησης.

Μεθοδολογία: Πραγματοποιήθηκε συστηματική βιβλιογραφική αναζήτηση επιστημονικών μελετών στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων Pubmed, Scopus και Science Direct χωρίς περιορισμό ως προς το έτος και τη γλώσσα δημοσίευσης χρησιμοποιώντας τις λέξεις-κλειδιά: Transcultural nursing, cultural competence, intercultural readiness, undergraduate students, course και curriculum. Τα κριτήρια ένταξης των άρθρων στην οριοθετημένη ανασκόπηση ήταν: α) μελέτες που διερεύνησαν εκβάσεις που αφορούσαν σε πολιτισμική επάρκεια β) φοιτητές που παρακολούθησαν ένα προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών νοσηλευτικής γ) πρωτογενείς μελέτες. Το υλικό της παρούσας μελέτης αποτέλεσαν 20 πρωτογενείς ερευνητικές μελέτες.

Αποτελέσματα: Η πλειοψηφία πρωτογενών μελετών που διερεύνησαν εκβάσεις πολιτισμικής επάρκειας σε φοιτητές προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών νοσηλευτικής είναι συγχρονικές μελέτες, προέρχονται από τις ΗΠΑ (35%) και έχουν δημοσιευτεί την τελευταία δεκαετία (75%). Η πολιτισμική επάρκεια των φοιτητών νοσηλευτικής φαίνεται να ποικίλει και βρέθηκε να κυμαίνεται από μέτρια έως καλά επίπεδα. Στους παράγοντες που βρέθηκαν να σχετίζονται με την πολιτισμική επάρκεια των προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής περιλαμβάνονται δημογραφικά χαρακτηριστικά, η παρακολούθηση σχετικής εκπαίδευσης, το έτος σπουδών, η εμπειρία φροντίδας ασθενών με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο και από ειδικές πληθυσμιακές ομάδες, καθώς και το πολιτισμικό υπόβαθρο των ίδιων των φοιτητών.

Συμπεράσματα: Η παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων διαπολιτισμικής νοσηλευτικής και ευκαιριών αλληλεπίδρασης με διαφορετικές κουλτούρες στα πλαίσια των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών είναι ουσιώδης για την επιτυχημένη διαχείριση των ολοένα αυξανόμενων πολιτισμικών προκλήσεων από τους φοιτητές νοσηλευτικής και την παροχή πολιτισμικά επαρκούς εξατομικευμένης νοσηλευτικής φροντίδας στους ασθενείς. Αναφορικά με τα ήδη υπάρχοντα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών νοσηλευτικής, η περιοδική αξιολόγηση της επάρκειάς τους ως προς την παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων διαπολιτισμικής νοσηλευτικής κρίνεται μείζονος σημασίας.

Λέξεις Κλειδιά: Γνώσεις, δεξιότητες, πολιτισμική επάρκεια, προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής, στάσεις

Υπεύθυνος αλληλογραφίας: Κέϊσι Μάρα
e-mail: marakejsi1@gmail.com

Ημερομηνία υποβολής: 06/08/2023
Ημερομηνία δημοσίευσης: Ιούνιος 2024

Σημείωμα εκδότη: Η παρούσα δημοσίευση εκφράζει την προσωπική άποψη των συγγραφέων.

Αναφορά του άρθρου ως: Κατραντζή Σ., Ζορμπάς Ξ. & Μάρα Κ. (2024). Η επίδραση των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών νοσηλευτικής στην πολιτισμική επάρκεια των φοιτητών τους: Οριοθετημένη ανασκόπηση. *Ελληνικό Περιοδικό Νοσηλευτικής Επιστήμης* 17(2): 5-25, https://doi.org./10.24283/hjns.202421

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

- **Η παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων διαπολιτισμικής νοσηλευτικής και ευκαιριών αλληλεπίδρασης με διαφορετικές κουλτούρες στα πλαίσια των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών είναι ουσιώδης**
- **Η περιοδική αξιολόγηση της επάρκειας των ήδη υπαρχόντων προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών νοσηλευτικής ως προς την παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων διαπολιτισμικής νοσηλευτικής κρίνεται μείζονος σημασίας**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μέσα από τις διαρκείς μετακινήσεις πληθυσμών και την παγκοσμιοποίηση, η πολιτισμική ποικιλομορφία των χωρών ανά τον κόσμο αυξάνεται συνεχώς (Cruz et al 2017). Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, το 2020 ο αριθμός των διεθνών μεταναστών ανήλθε στα 281 εκατομμύρια, σημειώνοντας αύξηση κατά 128 εκατομμύρια σε σχέση με το 1990 (IOM 2021). Οι παραπάνω συνθήκες καθιστούν επιτακτική την ανάγκη υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης των νοσηλευτών σε γνώσεις και δεξιότητες διαπολιτισμικής νοσηλευτικής, ώστε να παρέχουν πολιτισμικά επαρκή φροντίδα. Η διαπολιτισμική νοσηλευτική ορίστηκε από τη Leininger (1997, p. 103) ως οι "Επίσημοι τομείς μελέτης και πρακτικής στις πολιτισμικές πεποιθήσεις, αξίες και τρόπους ζωής διαφορετικών πολιτισμών και στη χρήση γνώσεων για την παροχή πολιτισμικά ειδικής ή πολιτισμικά καθολικής φροντίδας σε άτομα, οικογένειες και συγκεκριμένες πολιτισμικές ομάδες."

Σύμφωνα με την Campinha-Bacote (1994, p. 1-2), "η πολιτισμική επάρκεια είναι μία συνεχής διαδικασία και όχι ένα τελικό σημείο, μέσω της οποίας οι νοσηλευτές συνεχώς προσπαθούν να αποκτήσουν την ικανότητα να εργάζονται μέσα στο πολιτισμικό πλαίσιο ενός ατόμου, μιας οικογένειας ή μιας κοινότητας διαφορετικού πολιτισμικού υπόβαθρου". Η πολιτισμική επάρκεια των νοσηλευτών κρίνεται απαραίτητη για την παροχή ποιοτικής εξατομικευμένης νοσηλευτικής φροντίδας και την προαγωγή της ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη. Παράλληλα, η παροχή πολιτισμικά εξατομικευμένης φροντίδας αποτελεί πρόκληση για τους επαγγελματίες νοσηλευτές, καθώς για την επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού καλούνται να αναπτύξουν νέες γνώσεις, δεξιότητες και χαρακτηριστικά όπως πολιτισμική γνώση, πολιτισμική επίγνωση και πολιτισμική ευαισθησία και να πράττουν βάσει αυτών (Sargent et al 2005, Repo et al 2016). Ο ρόλος που καλούνται να υπηρετήσουν οφείλει σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια και στη μοναδικότητα του κάθε πολιτισμικά διαφορετικού ασθενή (Reyes et al 2013).

Τα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών Νοσηλευτικής αποτελούν την αφετηρία στην προαναφερθείσα συνεχή διαδικασία απόκτησης πολιτισμικής επάρκειας. Στα πλαίσιά τους υιοθετούνται πολλαπλές στρατηγικές διδασκαλίας της πολιτισμικής επάρκειας, οι οποίες περιλαμβάνουν αυτοτελή μαθήματα, εμβάπτιση σε νέες κουλτούρες μέσω μετάβασης σε άλλες χώρες και διεθνείς εμπειρίες ποικίλης χρονικής διάρκειας, ενώ η ενσωμάτωση σε όλο το πρόγραμμα σπουδών αποτελεί μια συχνά αναφερόμενη, στη διεθνή βιβλιογραφία, μέθοδο για τη διδασκαλία πολιτισμικού υλικού (Kardong-Edgren & Campinha-Bacote 2008). Ωστόσο, η προσαρμογή των πρακτικών φροντίδας, ώστε να ανταποκρίνονται με ευαισθησία στον συνεχώς διευρυνόμενο πολιτισμικά πληθυσμό ασθενών, εμπεριέχει πολλαπλές προκλήσεις και εντείνει την ανάγκη για επανεξέταση των εκπαιδευτικών προσεγγίσεων που χρησιμοποιούνται στην προετοιμασία πολιτισμικά επαρκών φοιτητών νοσηλευτικής (O' Brien et al 2021).

Ο σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η χαρτογράφηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας και γνώσης σχετικά με τη συνεισφορά των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών νοσηλευτικής στα επίπεδα πολιτισμικής επάρκειας των φοιτητών νοσηλευτικής - μελλοντικών επαγγελματιών υγείας, με στόχο τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων αυτών στην εκπαίδευση πολιτισμικά επαρκών νοσηλευτών.

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η χαρτογράφηση της έκτασης, του εύρους και της φύσης της διαθέσιμης έρευνας σχετικά με την επίδραση των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών νοσηλευτικής στην πολιτισμική επάρκεια των φοιτητών τους μέσω οριοθετημένης ανασκόπησης. Τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν για την προσέγγιση του συγκεκριμένου σκοπού ήταν :

1. Ποιο είναι το επίπεδο της πολιτισμικής επάρκειας των προπτυχιακών φοιτητών που έχουν εγγραφεί σε ένα προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών νοσηλευτικής;
2. Ποια εργαλεία χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της πολιτισμικής επάρκειας των προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής;
3. Ποιοι δημογραφικοί παράγοντες επηρεάζουν το επίπεδο της πολιτισμικής επάρκειας των προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής;

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΜΕΝΗΣ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗΣ

Διεξήχθη μια οριοθετημένη ανασκόπηση ακολουθώντας τη μεθοδολογία του Ινστιτούτου Joanna Briggs (Peters et al 2020) και τις οδηγίες PRISMA για οριοθετημένες ανασκοπήσεις (Tricco et al 2018). Πραγματοποιήθηκε συστηματική βιβλιογραφική αναζήτηση πρωτογενών ερευνητικών μελετών στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων Pubmed, Scopus και Sciencedirect χωρίς περιορισμό ως προς το έτος και τη γλώσσα δημοσίευσης, χρησιμοποιώντας τις λέξεις-κλειδιά: transcultural nursing, cultural competence, intercultural readiness, undergraduate students, course, skills, knowledge, attitudes, education και curriculum. Οι αλγόριθμοι ηλεκτρονικής αναζήτησης που χρησιμοποιήθηκαν παρατίθενται στον Πίνακα 1.

Κριτήρια ένταξης

Τα κριτήρια ένταξης των μελετών στην παρούσα ανασκόπηση ήταν (α) ο μελετώμενος πληθυσμός να αποτελείται μόνο από προπτυχιακούς φοιτητές εγγεγραμμένους σε ένα εδραιωμένο πρόγραμμα σπουδών νοσηλευτικής σε επίπεδο Bachelor (BSc), (β) οι μελετώμενες εκβάσεις να σχετίζονται άμεσα με την πολιτισμική επάρκεια, (γ) οι μελέτες να είναι πρωτογενείς, (δ) ο ερευνητικός σχεδιασμός να είναι ποσοτικός. Αποκλείστηκαν μελέτες παρέμβασης που σχετίζονταν με τον σχεδιασμό νέων μαθημάτων πολιτισμικής επάρκειας σε πειραματικό στάδιο, μελέτες προσομοίωσης, εμβάπτισης σε νέες κουλτούρες μέσω μετάβασης σε άλλες χώρες και προγραμμάτων ανταλλαγής φοιτητών.

Διαδικασία διαλογής και εξαγωγής δεδομένων

Η διαδικασία επιλογής των μελετών παρουσιάζεται με τη μορφή διαγράμματος ροής PRISMA (Page et al 2021) στο Σχήμα 1. Από την αναζήτηση στις βάσεις δεδομένων προέκυψαν 4.559 άρθρα, από τα οποία 88 ήταν διπλότυπα. Για τη διαλογή των άρθρων χρησιμοποιήθηκε η διαδικτυακή εφαρμογή Abstrackr και έγινε διπλή διαλογή βάσει των τίτλων και των περιλήψεών τους ανεξάρτητα από τους τρεις συγγραφείς της παρούσας μελέτης που εργάστηκαν ανά ζεύγη. Μέσω της εφαρμογής επιλέχθηκαν αυτόματα 100 άρθρα τυχαία, στα οποία πραγματοποιήθηκε διαλογή και από τους τρεις ερευνητές για την επίτευξη αντικειμενικότητας και συνέπειας στη διαδικασία διαλογής. Οι διαφωνίες μεταξύ των δύο ερευνητών που έκαναν κάθε φορά τη διαλογή επιλύθηκαν κατόπιν συζήτησης και σε περίπτωση μη συμφωνίας μέσω παρέμβασης του τρίτου ερευνητή. Ο συνολικός αριθμός των άρθρων που κρίθηκαν επιλέξιμα για το στάδιο της ανάγνωσης του πλήρους κειμένου ήταν 50. Τα πλήρη κείμενα διαβάστηκαν ανεξάρτητα από τους ερευνητές και το κάθε άρθρο αξιολογήθηκε εις διπλούν. Διαφωνίες μεταξύ των ερευνητών επιλύθηκαν μέσω συζήτησης. Ο τελικός αριθμός των άρθρων που κρίθηκαν επιλέξιμα για ένταξη στην παρούσα ανασκόπηση ήταν 20.

Για την εξαγωγή δεδομένων από τα επιλεχθέντα άρθρα δημιουργήθηκε φόρμα Excel, στην οποία καταγράφηκαν τα βασικά χαρακτηριστικά της κάθε μελέτης και των σχετικών, με τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας ανασκόπησης, αποτελεσμάτων τους. Για τη διασφάλιση της συνέπειας της διαδικασίας εξαγωγής των δεδομένων, πραγματοποιήθηκε πιλοτική δοκιμή της φόρμας εξαγωγής δεδομένων σε πέντε από τα επιλεχθέντα άρθρα από όλους τους ερευνητές ανεξάρτητα. Για κάθε μελέτη εξήχθησαν πληροφορίες σχετικά με τον τίτλο, τους συγγραφείς, το έτος δημοσίευσης, την τοποθεσία διεξαγωγής της μελέτης, τον σκοπό, το ερευνητικό ερώτημα, το είδος της μελέτης, το μέγεθος και το είδος του μελετώμενου πληθυσμού, την ύπαρξη σύγκρισης, τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τις μετρήσεις της πολιτισμικής επάρκειας και των διαστάσεων της, τις υπό μελέτη εκβάσεις, τα αποτελέσματα, τα συμπεράσματα και τις συστάσεις. Στις περιπτώσεις μελετών με μικτή μεθοδολογία εξήχθησαν μόνο τα αποτελέσματα του ποσοτικού τμήματος τους. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν κατηγοριοποιήθηκαν σε θεματικές ενότητες και τα αποτελέσματα της σύνθεσής τους παρουσιάζονται με αφηγηματική μορφή στην ενότητα “Αποτελέσματα”.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Βασικά χαρακτηριστικά των μελετών

Στον Πίνακα 2 απεικονίζονται συνοπτικά τα βασικά χαρακτηριστικά των 20 μελετών που εντάχθηκαν στην παρούσα ανασκόπηση. Το έτος δημοσίευσης των μελετών ήταν μεταξύ 2004 - 2021, με τις περισσότερες μελέτες να έχουν δημοσιευτεί τα έτη 2018 και 2020. Το 35% των μελετών πραγματοποιήθηκε στις ΗΠΑ (n = 7), ενώ ακολουθούσαν η Τουρκία (n = 4), η Σαουδική Αραβία (n = 2), η Αυστραλία (n = 1), η Ελλάδα (n = 1), η Κίνα (n = 1), η Σλοβενία (n = 1), οι Φιλιππίνες (n = 1), η Φινλανδία (n = 1) και μία μελέτη που έλαβε μέρος σε πολλές χώρες ταυτόχρονα. Αναφορικά με τον ερευνητικό σχεδιασμό των μελετών, 18 μελέτες ήταν ποσοτικές, ενώ δύο μελέτες είχαν ακολουθήσει μικτή (ποσοτική και ποιοτική) μεθοδολογία. Ειδικότερα, οι 17 μελέτες ήταν συγχρονικές, μια μελέτη ήταν συγχρονική και διαχρονική και οι δύο μικτές μελέτες συνδύασαν μεθοδολογία συγχρονικής μελέτης με μεθόδους ποιοτικής έρευνας.

Εργαλεία συλλογής δεδομένων

Τα εργαλεία αξιολόγησης που χρησιμοποιήθηκαν στις μελέτες της παρούσας οριοθετημένης ανασκόπησης ήταν τα “Cultural Capacity Scale” (CCS) (n=3), “Transcultural Self - Efficacy Tool” (TSET) (n= 3), “Cultural Awareness Scale” (CAS) (n=2), “Intercultural Sensitivity Scale”

(ISS) (n=2), "Cultural Self - Efficacy Scale" (CSES) (n=2), "Inventory for Assessing the Process of Cultural Competence" (IAPCC) (n=1) και η αναθεωρημένη έκδοσή του (IAPCC-R) (n=1), "Cultural Competence Assessment" (CCA) (n=2), "Individualized Care Scale" (ICS) (n=1), "Prior Cultural Experience Questionnaire" (PCE) (n=1), "Modified Godfrey-Richman ISMS More Perfect Scale" (M-GRISMS-M) (n=1), "Integration of Cultural Competence in Nursing Education Tool" (n=1), "Social Desirability Scale" (SDS) (n=1), "Cultural Intelligence Scale" (CIS) (n=1), "Intercultural Anxiety Scale" (IAS) (n=1), "Intercultural Communication Scale" (ICS) (n=1), "Nurse Cultural Competence Scale" (NCCS) (n=1), "The revised Clinical Cultural Competency Questionnaire pre-intervention version" (CCCQ-PRE-R) (n=1), "The Medical and Nursing Student Readiness to Treat Latino Patients" (n=1) και ένα ερωτηματολόγιο σχεδιασμένο από τον ερευνητή χωρίς τίτλο. Τα βασικά χαρακτηριστικά των παραπάνω εργαλείων παρουσιάζονται στον Πίνακα 2. Για 18 από τα 20 εργαλεία, οι ερευνητές παρείχαν ένα ή περισσότερα στοιχεία σχετικά με την στάθμισή τους (Πίνακας 2).

Η πολιτισμική επάρκεια των προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής

Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τη μέτρηση των επιπέδων πολιτισμικής επάρκειας προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής ήταν το CCS (Cruz et al 2016, Cruz et al 2017, Cruz et al 2018), το "Integration of Cultural Competence in Nursing Education" (Dunagan et al 2014), το CAS (Dunagan et al 2014, Ličen et al 2020), το IAPCC (Sargent et al 2005) και η αναθεωρημένη έκδοση αυτού IAPCC-R (Halabi & Beer 2018), το CCA (Repo et al 2016, Reyes et al 2013), το NCCS στην τουρκική έκδοση (Üzar-Özçetin et al 2020 και το CCCQ-PRE-R (Wang et al 2018). Στις μελέτες των Mayo et al (2014) και Tosun & Sinan (2020), σχεδιάστηκαν νέα ερωτηματολόγια από τους ίδιους τους ερευνητές για τους σκοπούς της κάθε έρευνας.

Από τις επτά μελέτες που ανέφεραν τα επίπεδα πολιτισμικής επάρκειας φοιτητών που παρακολουθούσαν ένα προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών νοσηλευτικής, σε τέσσερις μελέτες (Cruz et al 2016, Cruz et al 2018, Repo et al 2016, Üzar-Özçetin et al 2020) το επίπεδο της πολιτισμικής επάρκειας των προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής βρέθηκε μέτριο και σε μια μελέτη (Cruz et al 2017) διαπιστώθηκε καλό επίπεδο πολιτισμικής επάρκειας. Επίσης, δύο μελέτες (Halabi et al 2018, Sargent et al 2005), κατά τη μέτρηση του επιπέδου πολιτισμικής επάρκειας προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής βρήκαν ότι οι φοιτητές βρίσκονταν σε ένα ενδιάμεσο επίπεδο πολιτισμικής επάρκειας (επίπεδο πολιτισμικής επίγνωσης) (Πίνακας 2).

Επίσης, 11 μελέτες διερεύνησαν τη σχέση μεταξύ δημογραφικών παραγόντων και πολιτισμικής επάρκειας των προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής. Όσον αφορά στις τρεις μελέτες που διερεύνησαν τη σχέση φύλου και πολιτισμικής επάρκειας, βρέθηκε ότι οι άνδρες φοιτητές νοσηλευτικής σημείωσαν στατιστικά σημαντικά υψηλότερα σκορ πολιτισμικής επάρκειας σε σύγκριση με τις γυναίκες στην κλίμακα CCS (Cruz et al 2017, Cruz et al 2018) και στην κλίμακα NCCS (Üzar-Özçetin et al 2020). Όσον αφορά στις τρεις μελέτες που διερεύνησαν τη συσχέτιση της πολιτισμικής επάρκειας με την ηλικία, στη μια μελέτη βρέθηκε αδύναμη θετική συσχέτιση (r=0.16) μεταξύ ηλικίας και πολιτισμικής επάρκειας (Cruz et al 2018). Αντίθετα, στη μελέτη των Halabi et al (2018) η συσχέτιση μεταξύ ηλικίας και συνολικής πολιτισμικής επάρκειας βρέθηκε να είναι μη σημαντική. Τέλος, οι Reyes et al (2013) χρησιμοποιώντας ένα γενικευμένο γραμμικό μοντέλο βρήκαν ότι η μεγαλύτερη ηλικία από μόνη της δεν αποτελεί επαρκή μεταβλητή για την πρόβλεψη της πολιτισμικής επάρκειας.

Στις επτά μελέτες που διερεύνησαν τη σχέση μεταξύ ακαδημαϊκού επιπέδου και πολιτισμικής επάρκειας, οι έξι ανέφεραν θετική συσχέτιση μεταξύ του ακαδημαϊκού επιπέδου των προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής και της πολιτισμικής τους επάρκειας. Ειδικότερα, τρεις μελέτες ανέδειξαν το έτος φοίτησης ως προβλεπτική μεταβλητή μέσω αναλύσεων παλινδρόμησης, με τους τελειόφοιτους να εμφανίζουν υψηλότερα σκορ πολιτισμικής επάρκειας από ότι οι πρωτοετείς (Cruz et al 2016, Cruz et al 2017, Cruz et al 2018), ενώ οι Wang et al (2018) ανέφεραν ότι το έτος φοίτησης ήταν στατιστικά σημαντικός παράγοντας στις τρεις από τις τέσσερις μελετώμενες υποκλίμακες πολιτισμικής επάρκειας (πολιτισμικές γνώσεις, ικανότητες και συναναστροφές). Επίσης, δύο μελέτες βρήκαν ότι οι τεταρτοετείς φοιτητές νοσηλευτικής σημείωσαν στατιστικά σημαντικά υψηλότερα σκορ πολιτισμικής επάρκειας σε σύγκριση με τους πρωτοετείς φοιτητές (Sargent et al 2005, Reyes et al 2013). Αντίθετα, οι Halabi & Beer (2018) βρήκαν ότι οι πρωτοετείς φοιτητές νοσηλευτικής εμφάνισαν στατιστικά σημαντικά υψηλότερα επίπεδα πολιτισμικής επάρκειας σε σχέση με τους τελειόφοιτους φοιτητές.

Όσον αφορά στη σχέση μεταξύ πολιτισμικής επάρκειας και εμπειρίας των προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής με ασθενείς διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων, τρεις μελέτες βρήκαν θετικές συσχετίσεις. Ειδικότερα, στις μελέτες αυτές η κλινική έκθεση (Cruz et al 2017) και η εμπειρία φροντίδας πολυπολιτισμικών ασθενών και ασθενών που ανήκαν σε ειδικές πληθυσμιακές ομάδες (Cruz et al 2016, Cruz et al 2017, Cruz et al 2018) αναδείχθηκαν ως στατιστικά σημαντικές προβλεπτικές μεταβλητές πολιτισμικής επάρκειας. Αντίθετα, οι Mayo et al (2014) βρήκαν ότι η κλινική

εμπειρία με Λατίνους ασθενείς δεν αποτέλεσε στατιστικά σημαντική προβλεπτική μεταβλητή (p=0.23) για επιμέρους διαστάσεις πολιτισμικής επάρκειας (γνώσεις για τους Λατίνους, πολιτισμική επάρκεια, πεποιθήσεις για του Λατίνους, άνεση με τους Λατίνους ασθενείς).

Οι Halabi & Beer (2018), βρήκαν ότι η μελέτη πολιτισμών και επιπλέον εκπαιδευτικού περιεχομένου πολιτισμικής επάρκειας από προπτυχιακούς φοιτητές νοσηλευτικής οδήγησε σε στατιστικά σημαντικά αυξημένα σκορ πολιτισμικής επάρκειας της ομάδας αυτής σε σχέση με τους φοιτητές που δεν είχαν μελετήσει τέτοιο περιεχόμενο. Επίσης, η πρότερη πολιτισμική εκπαίδευση αναδείχθηκε ως στατιστικά σημαντική προβλεπτική μεταβλητή πολιτισμικής επάρκειας σε τρεις μελέτες (Cruz et al 2016, Cruz et al 2017, Cruz et al 2018). Αντίθετα, η μελέτη των Üzar-Özçetin et al (2020), βρήκε ότι οι φοιτητές χωρίς πρότερη εκπαίδευση σε θέματα πολιτισμικής φροντίδας εμφάνισαν στατιστικά σημαντικά υψηλότερα επίπεδα πολιτισμικής επάρκειας σε σχέση με τους φοιτητές που είχαν λάβει πρότερη πολιτισμική εκπαίδευση (p=0.001).

Όσον αφορά στη σχέση μεταξύ πολιτισμικής επάρκειας και κοινωνικής αλληλεπίδρασης με άλλες κουλτούρες των προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής, η διαβίωση σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον (Cruz et al 2016, Cruz et al 2018), η διαβίωση σε ισπανόφωνη χώρα (Mayo et al 2014), η επίσκεψη σε ισπανόφωνη χώρα (Mayo et al 2014), η άριστη ομιλία ισπανικών (Mayo et al 2014), η ικανότητα ομιλίας μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας (Repo et al 2016), η κοινωνική αλληλεπίδραση με Λατίνους (Mayo et al 2014) και η ύπαρξη συγγενών και στενών φίλων από άλλους πολιτισμούς στις υποκλίμακες των γνώσεων και των ικανοτήτων (Wang et al 2018), αναφέρθηκαν ως στατιστικά σημαντικές προβλεπτικές μεταβλητές πολιτισμικής επάρκειας στις μελέτες της παρούσας οριοθετημένης ανασκόπησης. Επίσης, οι Repo et al 2016 διερευνώντας τις αλληλεπιδράσεις προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής με διαφορετικές κουλτούρες καθημερινά στον ελεύθερο χρόνο (p=0.002) και κατά την εργασία (p=0.041), βρήκαν θετική συσχέτιση μεταξύ αυτών και της πολιτισμικής επάρκειας. Οι Tosun & Sinan (2020) εντόπισαν θετική συσχέτιση μεταξύ της πολιτισμικής επάρκειας και της γνώσης μιας άλλης γλώσσας, ενώ οι Repo et al (2016) εντόπισαν θετική συσχέτιση ανάμεσα στην πολιτισμική επάρκεια και στη συμμετοχή σε προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών. Τέλος, οι Sargent et al (2005) δεν βρήκαν σημαντική συσχέτιση μεταξύ της διαμονής σε ξένη χώρα και της πολιτισμικής επάρκειας, γεγονός που έρχεται σε αντιδιαστολή με το εύρημα της μελέτης των Cruz et al (2018), η οποία διεξήχθη σε εννέα διαφορετικές χώρες και παρατηρήθηκε ότι η χώρα διαμονής αποτέλεσε στατιστικά σημαντική προβλεπτική μεταβλητή πολιτισμικής επάρκειας. Ωστόσο, αξίζει να αναφερθεί ότι το δείγμα της μελέτης των Sargent et al (2005) ήταν μικτό (209 προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής και 51 μέλη διδακτικού προσωπικού).

Διαστάσεις πολιτισμικής επάρκειας των προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής

Πολιτισμική γνώση και πολιτισμικές στάσεις

Όσον αφορά σε μελέτες που διερεύνησαν επιμέρους διαστάσεις της πολιτισμικής επάρκειας, η μελέτη των Dunagan et al (2014) διερεύνησε προβλεπτικές μεταβλητές πολιτισμικής γνώσης και πολιτισμικών στάσεων των προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής. Οι ερευνητές βρήκαν ότι οι πολιτισμικές εμπειρίες πριν την εισαγωγή στο πρόγραμμα σπουδών (p<0.05), η ενσωμάτωση της πολιτισμικής επάρκειας στο πρόγραμμα σπουδών (p<0.001), η αυξημένη κοινωνική επιθυμητότητα (p<0.001) και η Καυκάσια φυλή (p<0.02) αποτέλεσαν στατιστικά σημαντικές προβλεπτικές μεταβλητές πολιτισμικής γνώσης. Επίσης, στην ίδια μελέτη η κοινωνική επιθυμητότητα (p<0.001) αναδείχθηκε ως στατιστικά σημαντική προβλεπτική μεταβλητή για τις πολιτισμικές στάσεις, σε αντίθεση με μεταβλητές όπως οι προκαταλήψεις σχετικά με το φύλο, την εθνικότητα/φυλή και το σεξουαλικό προσανατολισμό, οι οποίες αποτέλεσαν προβλεπτικές μεταβλητές χαμηλότερων πολιτισμικών στάσεων (Dunagan et al 2014).

Πολιτισμική επίγνωση

Η μελέτη των Ličen et al (2020) διερεύνησε, επίσης, ως έκβαση την πολιτισμική επίγνωση προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής. Οι φοιτητές της συγκεκριμένης μελέτης, οι οποίοι κλήθηκαν να συμπληρώσουν το CAS, εμφάνισαν μετρίως υψηλό επίπεδο πολιτισμικής επίγνωσης (Ličen et al., 2020). Επιπλέον, στην ίδια μελέτη οι γυναίκες φοιτήτριες σημείωσαν υψηλότερη πολιτισμική επίγνωση σε σχέση με τους άνδρες φοιτητές (p=0.639), οι δευτεροετείς φοιτητές φάνηκε να έχουν μεγαλύτερη πολιτισμική επίγνωση από ότι οι τριτοετείς και οι πρωτοετείς (p=0.492) και οι Ορθόδοξοι εμφάνισαν υψηλότερα επίπεδα πολιτισμικής επίγνωσης, με τους Μουσουλμάνους, τους Αγνωστικιστές και τους Καθολικούς να ακολουθούν κατά σειρά (p= 0.571), όμως καμία από αυτές τις διαφορές δεν ήταν στατιστικά σημαντική.

Διαπολιτισμική αυτοαποτελεσματικότητα

Η πολιτισμική αυτοαποτελεσματικότητα αναφέρεται στο πόσο ικανός αισθάνεται κάποιος να λειτουργεί σε πολιτισμικά διαφορετικές καταστάσεις Quine et al (2012). Αξιολόγηση της διαπολιτισμικής αυτοαποτελεσματικότητας των προπτυχιακών φοιτητών

νοσηλευτικής πραγματοποιήθηκε σε πέντε μελέτες, με τη χρήση των εργαλείων TSET (Jeffreys & Dogan 2012, Lim et al 2004, Sarafis & Malliarou 2013) και CSES (Liu et al 2007, Quine et al 2012). Το επίπεδο της αυτοαποτελεσματικότητας προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής υπολογίστηκε σε τρεις από τις πέντε μελέτες, με τους Liu et al (2007) να αναφέρουν ουδέτερο προς μέτριο επίπεδο, ενώ στις μελέτες των Lim et al (2004) και Quine et al (2012) το επίπεδο αναφέρθηκε ως μέτριο. Επίσης, ομοίως με την πολιτισμική επάρκεια, διαφορά μεταξύ των εξαμήνων/ετών φοίτησης παρατηρήθηκε και στην διαπολιτισμική αυτοαποτελεσματικότητα, με τους φοιτητές μεγαλύτερων ετών να εμφανίζουν υψηλότερη αντίληψη αυτοαποτελεσματικότητας σε σχέση με τους φοιτητές νοσηλευτικής χαμηλότερων ετών και στις τρεις μελέτες που διερεύνησαν την παραπάνω σχέση (Jeffreys & Dogan 2012, Lim et al 2004, Sarafis & Malliarou 2013) (Πίνακας 3). Επιπρόσθετα, η διαχρονική μελέτη των Jeffreys & Dogan (2012) ανέδειξε το εξάμηνο φοίτησης ως στατιστικά σημαντική προβλεπτική μεταβλητή σχετικά με τη διαπολιτισμική αυτοαποτελεσματικότητα.

Αναφορικά με τις μεταβλητές ηλικία, φύλο, χώρα γέννησης, τωρινή εργασιακή εμπειρία και γλώσσα ομιλίας στο σπίτι, δεν βρέθηκε να σχετίζονται με την διαπολιτισμική αυτοαποτελεσματικότητα των προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής, ενώ αναφέρθηκε ότι οι προσωπικές εμπειρίες με άλλους πολιτισμούς πιθανά επηρεάζουν την διαπολιτισμική αυτοαποτελεσματικότητα των φοιτητών (Lim et al 2004). Ωστόσο, η μελέτη των Liu et al (2007) έρχεται σε αντίθεση με αυτή των Lim et al (2004) ως προς το φύλο, αναφέροντας ότι οι άνδρες φοιτητές νοσηλευτικής εμφάνισαν υψηλότερη αυτοαποτελεσματικότητα από ότι οι γυναίκες, ενώ οι Sarafis & Malliarou (2013) βρήκαν ότι οι γυναίκες εμφάνισαν μεγαλύτερες επιδόσεις αυτοαποτελεσματικότητας από τους άνδρες φοιτητές νοσηλευτικής σε μια από τις τρεις υποκλίμακες του TSET.

Διαπολιτισμική ευαισθησία, αντίληψη εξατομικευμένης φροντίδας και πολιτισμική ευφυΐα

Για την μέτρηση της διαπολιτισμικής ευαισθησίας χρησιμοποιήθηκε το εργαλείο μέτρησης ISS (Çiftçi et al 2021, Göl & Erkin 2019), το ICS - Nurse για την μέτρηση της αντίληψης εξατομικευμένης φροντίδας (Çiftçi et al 2021) και το CIS για τη μέτρηση της πολιτισμικής ευφυΐας (Göl & Erkin 2019). Τα αποτελέσματα των μετρήσεων της διαπολιτισμικής ευαισθησίας παρουσιάζουν καλά (Çiftçi et al 2021) και μετρίως υψηλά επίπεδα (Göl & Erkin 2019).

Όσον αφορά τη διαπολιτισμική ευαισθησία και τους δημογραφικούς παράγοντες, δυο μελέτες διερεύνησαν την συγκεκριμένη σχέση. Ειδικότερα, η μελέτη των Çiftçi et al (2021) ανέφερε ότι οι φοιτητές με δήλωση περισσότερων εσόδων από ότι εξόδων, είχαν υψηλότερη διαπολιτισμική ευαισθησία ($p < 0.05$), ενώ οι Göl & Erkin (2019) βρήκαν ότι οι πρότερες συναναστροφές με ανθρώπους διαφορετικού πολιτισμικού υποβάθρου ($z=-3.295$, $p=0.001$) και η επιθυμία εργασίας στο εξωτερικό ($z=-2.944$, $p=0.003$), σχετίστηκαν θετικά με την διαπολιτισμική ευαισθησία.

Σχετικά με την αντίληψη της εξατομικευμένης φροντίδας, οι τεταρτοετείς φοιτητές νοσηλευτικής παρόλο που εμφάνισαν υψηλότερες βαθμολογίες στην ICS σε σύγκριση με τους δευτεροετείς και τριτοετείς, η διαφορά αυτή στη βαθμολογία δεν ήταν στατιστικά σημαντική ($p=0.565$). Σημαντικός παράγοντας της υψηλότερης εξατομικευμένης φροντίδας ήταν η οικειοθελής επιλογή της νοσηλευτικής ως επάγγελμα ($p=0.003$). Οι ερευνητές υπολόγισαν, επίσης, τον συντελεστή συσχέτισης μεταξύ της διαπολιτισμικής ευαισθησίας και της αντίληψης εξατομικευμένης φροντίδας των φοιτητών νοσηλευτικής και παρατηρήθηκε αδύναμη, θετική, στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r = 0.274$) (Çiftçi et al 2021).

Αναφορικά με την πολιτισμική ευφυΐα, οι βαθμολογίες στο εργαλείο CIS ανέδειξαν μέτρια επίπεδα. Οι μεταβλητές, οι οποίες φάνηκαν να σχετίζονται θετικά με την πολιτισμική ευφυΐα, ήταν οι πρότερες συναναστροφές με άτομα διαφορετικών πολιτισμικών υποβάθρων ($z=-3.115$, $p = 0.002$), η γνώση μιας ξένης γλώσσας ($z=-4.051$, $p = 0.001$) και η επιθυμία εργασίας στο εξωτερικό ($z=-4.519$, $p =0.001$). Τέλος, ο υπολογισμός συντελεστή συσχέτισης ανέδειξε στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της πολιτισμικής ευφυΐας και της πολιτισμικής ευαισθησίας ($r=0.480$) (Göl & Erkin 2019).

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η παρούσα οριοθετημένη συστηματική ανασκόπηση χαρτογράφησε τη διαθέσιμη βιβλιογραφία αναφορικά με την επίδραση των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών νοσηλευτικής στα επίπεδα της πολιτισμικής επάρκειας των φοιτητών, τα εργαλεία αξιολόγησης που χρησιμοποιήθηκαν και τους παράγοντες εκείνους που βρέθηκαν να επιδρούν στην πολιτισμική επάρκεια και στις διαστάσεις της. Το επίπεδο της πολιτισμικής επάρκειας και των διαστάσεων της βρέθηκε μέτριο στην πλειοψηφία των μελετών της παρούσας ανασκόπησης, με τους φοιτητές μεγαλύτερων ετών να εμφανίζουν υψηλότερη πολιτισμική επάρκεια σε σύγκριση με φοιτητές μικρότερων ετών. Μέσω της συγκεκριμένης μελέτης, χαρτογραφήθηκαν 20 εργαλεία, η πλειοψηφία των οποίων είχε υποβληθεί σε κάποιου είδους στάθμιση. Τέλος, οι πιο συνηθισμένοι παράγοντες που βρέθηκε να επηρεάζουν θετικά την πολιτισμική επάρκεια αλλά και τις διαστάσεις της ήταν η φοίτηση στα τελευταία έτη σπουδών, η κλινική έκθεση και κλινική εμπειρία,

καθώς και οι συναναστροφές και η αλληλεπίδραση με ανθρώπους διαφορετικού πολιτισμικού υποβάθρου.

Η υπεροχή των φοιτητών νοσηλευτικής μεγαλύτερων ετών σε σχέση με τους πρωτοετείς φοιτητές ως προς τη πολιτισμική επάρκεια μπορεί να εξηγηθεί λόγω της μεγαλύτερης κλινικής έκθεσης που υφίστανται οι τελειόφοιτοι φοιτητές νοσηλευτικής (Reyes et al 2013, Sargent et al 2005, Cruz et al 2016, Jeffreys & Dogan 2012, Wang et al 2018) αλλά και λόγω των πιο προχωρημένων νοσηλευτικών μαθημάτων στην ομάδα αυτή (Cruz et al 2016). Αντίθετα, οι πρωτοετείς φοιτητές λαμβάνουν, αρχικά, μόνο βασική εκπαίδευση σχετικά με την παροχή φροντίδας (Sarafis & Malliarou 2013) και έχουν συγκριτικά με τους τελειόφοιτους λιγοστή κλινική έκθεση (Lim et al 2004), γεγονός που δεν τους δίνει την δυνατότητα να εξελίξουν την πολιτισμική επάρκειά τους.

Αναφορικά με επιμέρους διαστάσεις της πολιτισμικής επάρκειας, στις μελέτες της παρούσας οριοθετημένης ανασκόπησης φαίνεται να επικρατεί η άποψη ότι υπάρχει έλλειμμα πολιτισμικών γνώσεων μεταξύ των φοιτητών όλων των ετών προπτυχιακών σπουδών νοσηλευτικής. Ωστόσο, για την επίτευξη της πολιτισμικής ευχέρειας (cultural proficiency) είναι απαραίτητη η ύπαρξη πολιτισμικών γνώσεων για την παροχή κατάλληλης διαπολιτισμικά επαρκούς φροντίδας (O'Brien et al 2021, Cruz et al 2016, Cruz et al 2017). Μάλιστα, οι Quine et al (2012) αναφέρουν ότι φαίνεται να υπάρχει θετική συσχέτιση της πολιτισμικής επικοινωνίας με τις πολιτισμικές γνώσεις και ικανότητες αυτοαποτελεσματικότητας και σύμφωνα με τους Taylor & Lurie (2004) τα θεραπευτικά πλάνα με επικοινωνιακές δεξιότητες βοηθούν στη μείωση των ανισοτήτων. Οι φοιτητές νοσηλευτικής έχουν επίγνωση της αναγκαιότητας παροχής πολιτισμικά επαρκούς ποιοτικής φροντίδας, όμως δεν έχουν την αυτοπεποίθηση για την επίτευξη αυτού του σκοπού (Markey et al 2018). Ωστόσο, έχει προταθεί ότι η αυτοπεποίθηση των φοιτητών νοσηλευτικής μπορεί να βελτιωθεί μέσα από την κλινική έκθεση και την κατάλληλη εκπαίδευση (Sarafis & Malliarou 2013). Στο συγκεκριμένο συμπέρασμα αντιτίθεται η μελέτη των Üzar-Özçetin et al (2020), ωστόσο και οι συγγραφείς της συγκεκριμένης μελέτης συμφωνούν ότι η πολιτισμική εκπαίδευση επιδρά σημαντικά στην πολιτισμική επάρκεια (Majumdar et al 2004). Επίσης, οι Oikarainena et al (2019) επισήμαναν ότι η πολιτισμική εκπαίδευση θα πρέπει να προσαρμόζεται ξεχωριστά στον κάθε πολιτισμό.

Όπως προαναφέρθηκε, η πλειοψηφία των μελετών χρησιμοποίησε κάποιο σταθμισμένο εργαλείο πολιτισμικής επάρκειας ή επιμέρους διαστάσεων της. Ωστόσο, τα εργαλεία αυτά δεν είχαν αναπτυχθεί ειδικά εξαρχής για προπτυχιακούς φοιτητές. Ενδεικτικά, σε δύο από τις πέντε μελέτες που ερεύνησαν την πολιτισμική αυτοαποτελεσματικότητα των φοιτητών χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα CSES, ένα ευρέως διαδεδομένο εργαλείο μέτρησης της πολιτισμικής αυτοαποτελεσματικότητας ως διάσταση της πολιτισμικής επάρκεια. Ωστόσο, οι Kardong-Edgren & Campinha-Bacote (2008, p. 39), συνέστησαν να μην χρησιμοποιείται το συγκεκριμένο εργαλείο σε φοιτητές, καθώς δεν έχει τυποποιηθεί στον συγκεκριμένο πληθυσμό και οι ίδιοι "μπορεί να μην έχουν την εμπειρία που χρειάζεται για να έχουν συναίσθηση αυτών που δε γνωρίζουν". Στη βιβλιογραφία πλέον υπάρχουν και εργαλεία αξιολόγησης της πολιτισμικής επάρκειας που έχουν αναπτυχθεί ειδικά για φοιτητές όπως το εργαλείο IAPCC-SV που έχει δοκιμαστεί και σε προπτυχιακούς φοιτητές νοσηλευτικής (Kardong-Edgren & Campinha-Bacote 2008).

Ένας από τους δημογραφικούς παράγοντες, ο οποίος χρήζει εκτενέστερης ανάλυσης είναι το φύλο. Πιο συγκεκριμένα, σε τέσσερις μελέτες (Liu et al 2007, Cruz et al 2017, Cruz et al 2018, Üzar-Özçetin et al 2020) αναδείχθηκε ότι οι άνδρες φοιτητές νοσηλευτικής εμφάνισαν υψηλότερα σκορ πολιτισμικής επάρκειας και των διαστάσεών της, ένα εύρημα που μπορεί να θεωρηθεί διφορούμενο, καθώς στις μελέτες των Sarafis & Malliarou (2013), Ličen et al (2020), αναφέρεται ότι οι γυναίκες σημείωσαν υψηλότερες βαθμολογίες. Οι Cruz et al (2017) προκειμένου να ερμηνεύσουν το εύρημα αναφορικά με την υψηλή επάρκεια στους άνδρες, ανέφεραν ότι εξαιτίας των κοινωνικών συνθηκών, οι γυναίκες τείνουν να περιορίζονται στις κοινωνικές δραστηριότητες (μερικές από τις χώρες διεξαγωγής των συγκεκριμένων μελετών ήταν η Σαουδική Αραβία, το Ομάν, το Ιράκ, το Ιράν και δεν υπήρχαν μελέτες διεξαγόμενες σε χώρες του δυτικού κόσμου).

Σε πολλές από τις μελέτες που διερευνήθηκαν, διαφαίνεται η σημασία των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών στην επίτευξη της πολιτισμικής επάρκειας των φοιτητών. Συγκεκριμένα στην μελέτη των Cruz et al (2017), παρουσιάζονται οι ανεπαρκείς θεωρητικές γνώσεις των φοιτητών αναφορικά με την διαπολιτισμικότητα, για τις οποίες ευθύνεται η ελλιπής πρότερη εκπαίδευση της πλειοψηφίας των φοιτητών και η αδυναμία των προγραμμάτων σπουδών να ενσωματώσουν κατάλληλα την διαπολιτισμική νοσηλευτική (Jeffreys & Dogan 2010). Πρόσθετες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις, όπως η πολιτισμική εμβάπτιση, τα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών και η δημιουργία ή εξέλιξη των μαθημάτων, επιδρούν θετικά στην αύξηση της πολιτισμικής επάρκειας (Oikarainen et al 2019, O'Brien et al 2021). Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τους φοιτητές να ενσαρκώσουν ρόλους σε διαπολιτισμικές συναναστροφές ή να εφαρμόσουν τη μάθησή τους μέσα από την κλινική πράξη φάνηκαν ωφέλιμες στην ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης και της

κατανόησης των διαπολιτισμικών διαφορών (Oikarainen et al 2019, O'Brien et al 2021). Ομοίως, οι Choi & Kim (2018), ανέφεραν ότι οι πολιτισμικές εμπειρίες και οι διαπολιτισμικές συναναστροφές ενσωματωμένες στα προγράμματα σπουδών, βοηθούν στην ενίσχυση της πολιτισμικής επάρκειας.

Η παρούσα οριοθετημένη ανασκόπηση ακολούθησε μια δομημένη και ευρέως αναγνωρισμένη συστηματική προσέγγιση που βασίστηκε στη μεθοδολογία του Ινστιτούτου Joanna Briggs και τις οδηγίες PRISMA για οριοθετημένες ανασκοπήσεις (Pollock et al 2021, Peters et al 2020, Tricco et al 2018). Ωστόσο, η χρήση περιορισμένου αριθμού ηλεκτρονικών βάσεων για την εύρεση βιβλιογραφίας, λόγω περιορισμένων οικονομικών πόρων, η μη συμπερίληψη γκρίζας βιβλιογραφίας και η έλλειψη αξιολόγησης της μεθοδολογικής ποιότητας των μελετών με χρήση αντίστοιχου εργαλείου, αποτελούν περιορισμούς της παρούσας μελέτης. Επίσης, στις περισσότερες μελέτες που αναφέρονται στην παρούσα ανασκόπηση υπήρξαν μεθοδολογικοί περιορισμοί που σχετίζονται με τον ερευνητικό τους σχεδιασμό (π.χ. συγχρονικός σχεδιασμός, περιορισμένος αριθμός συμμετεχόντων, δειγματοληψία ευκολίας) που επιβάλλουν την πραγματοποίηση και άλλων μελετών υψηλότερης μεθοδολογικής ποιότητας για την ενίσχυση των αποτελεσμάτων.

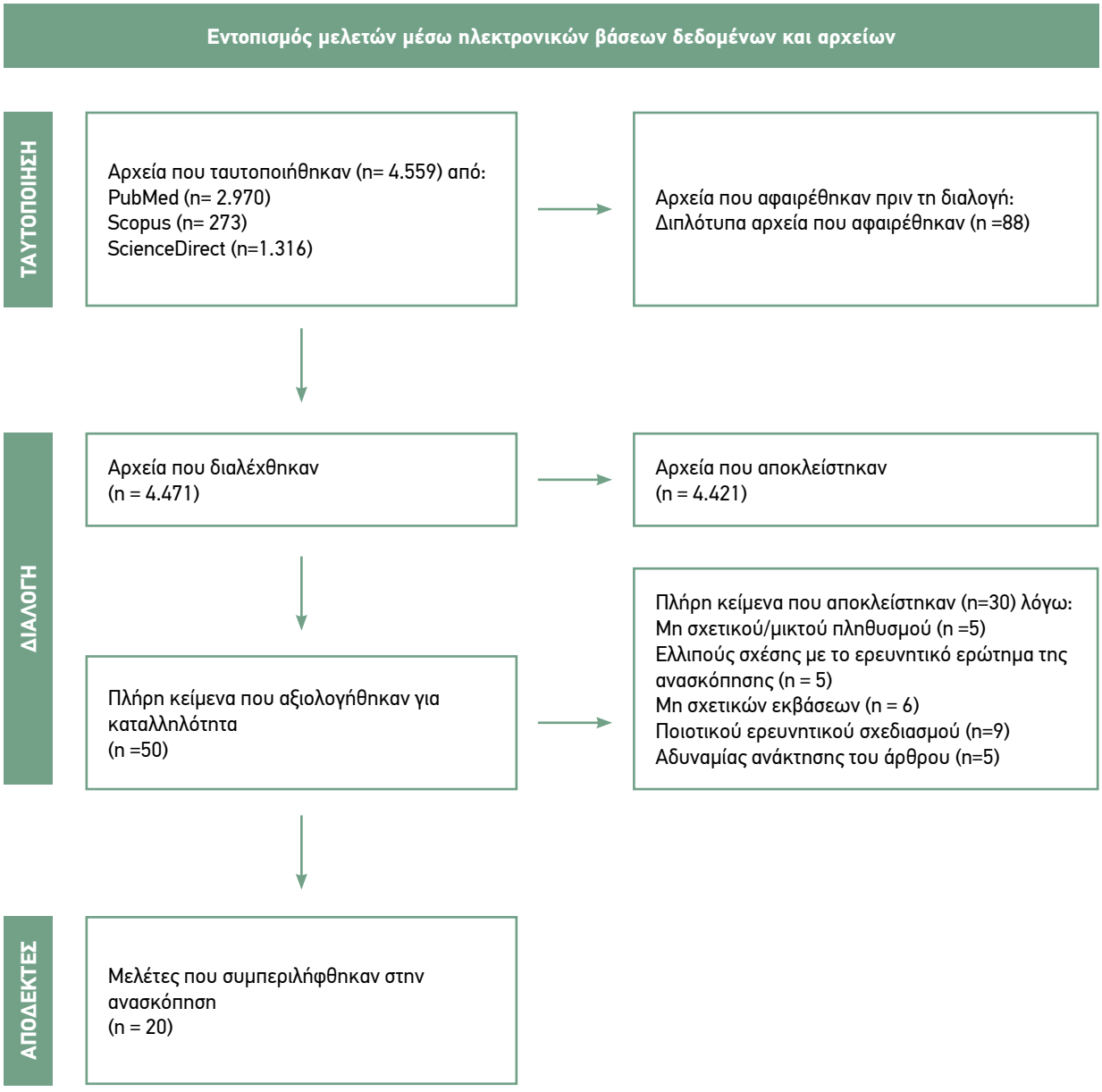
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η πολιτισμική επάρκεια διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο στη νοσηλευτική φροντίδα. Στην συγκεκριμένη οριοθετημένη ανασκόπηση διαπιστώθηκε η ανάγκη βελτίωσης και εξέλιξης των επιπέδων πολιτισμικής επάρκειας των φοιτητών νοσηλευτικής. Η αναδιαμόρφωση των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών κρίνεται απαραίτητη, καθώς χρειάζεται να ενσωματωθεί σε μεγαλύτερο βαθμό η διαπολιτισμικότητα και οι διαστάσεις της στο περιεχόμενο των μαθημάτων, ενώ θα ήταν ωφέλιμο να δοθούν εναλλακτικές ευκαιρίες μάθησης, όπως οι βιωματικές εμπειρίες μάθησης, με απώτερο σκοπό την διεύρυνση των πολιτισμικών γνώσεων των φοιτητών. Τέλος, προτείνεται η μέτρηση των επιπέδων της πολιτισμικής επάρκειας των προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής με διαχρονικό ερευνητικό σχεδιασμό, ώστε να αξιολογείται η επίδραση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων μακροπρόθεσμα.

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ – ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Όλοι οι ερευνητές συνεισέφεραν εξίσου στη σύλληψη, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της παρούσας οριοθετημένης ανασκόπησης. Θα θέλαμε, επίσης, να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα την Δρ Ελπινίκη Λαΐου για την επίβλεψη και τη βοήθειά της στην περάτωση της συγκεκριμένης μελέτης.

Σχήμα 1 - Διάγραμμα Ροής PRISMA

Πίνακας 1 - Αλγόριθμοι ηλεκτρονικής αναζήτησης

Ηλεκτρονική βάση δεδομένων	Αλγόριθμος ηλεκτρονικής αναζήτησης
PubMed, Scopus	(transcultural nursing OR intercultural readiness OR cultural competence) AND student* AND (skills OR knowledge OR attitude* OR education OR course* OR curriculum)
ScienceDirect	(transcultural nursing OR intercultural readiness OR cultural competence) AND undergraduate students AND (course OR curriculum)

Πίνακας 2 - Βασικά χαρακτηριστικά των εργαλείων αξιολόγησης των επιλεγμένων μελετών

Εργαλεία	Στάθμιση	Σκοπός Εργαλείου	Πλήθος ερωτήσεων και διαστάσεις	Εύρος βαθμολογίας
Cultural Awareness Scale (CAS) - Ličen et al 2020	Πραγματοποιήθηκε μετάφραση και πολιτισμική προσαρμογή της σταθμισμένης αγγλικής έκδοσης από δύο ανεξάρτητους ερευνητές στη σλοβενική γλώσσα	Η αξιολόγηση της πολιτισμικής επίγνωσης	Αποτελείται από 36 στοιχεία και πέντε υποκλίμακες (γενική νοσηλευτική εμπειρία, γενική αντίληψη και στάσεις, νοσηλευτικά μαθήματα/ κλινικές, ερευνητικό θέμα, φροντίδα ασθενούς/κλινική πρακτική)	Τα στοιχεία του εργαλείου βαθμολογούνται σε κλίμακα Likert επτά βαθμών, με τις χαμηλότερες βαθμολογίες να υποδεικνύουν χαμηλότερη πολιτισμική επίγνωση
Cultural Capacity Scale (CCS) - Cruz et al 2016 (αγγλική έκδοση), Cruz et al 2017 (αραβική έκδοση - CCS - A), Cruz et al 2018 (αγγλική, αραβική, ισπανική, τουρκική	Perng and Watson 2012 (αγγλική έκδοση), Cruz et al 2016a και Cruz et al 2017 (αραβική έκδοση - CCS-A), Cruz et al 2017 (ισπανική έκδοση), Gözüm et al 2016 (τουρκική έκδοση)	Η αξιολόγηση της πολιτισμικής γνώσης, της ικανότητας και της ευαισθησίας των ερωτηθέντων αναφορικά με τη παροχή φροντίδας σε πολιτισμικά διαφορετικούς ασθενείς και η αξιολόγηση της διδασκαλίας άλλων σχετικά με πολιτισμικά διαφορετικούς ασθενείς	Αποτελείται από 20 στοιχεία που αντικατοπτρίζουν πολιτισμική γνώση, πολιτισμική ικανότητα και πολιτισμική ευαισθησία	Τα στοιχεία του εργαλείου βαθμολογούνται σε κλίμακα Likert πέντε βαθμών με συνολικό σκορ που κυμαίνεται από το 20 έως το 100, με τις υψηλότερες βαθμολογίες να υποδηλώνουν υψηλότερη πολιτισμική επάρκεια
Cultural Competence Assessment (CCA) - Repo et al 2016, Reyes et al 2013	Doorenbos et al 2005	Η συλλογή δεδομένων για τις προσωπικές αντιλήψεις σχετικά με την πολιτισμική επάρκεια	Αποτελείται από 43 στοιχεία με τρεις διαφορετικές υποκλίμακες (πολιτισμική επίγνωση και ευαισθησία, συμπεριφορά πολιτισμικής επάρκειας, κοινωνική επιθυμητότητα)	Τα στοιχεία των υποκλιμάκων της πολιτισμικής επίγνωσης και ευαισθησίας και συμπεριφοράς πολιτισμικής επάρκειας βαθμολογούνται σε κλίμακα Likert, ενώ η υποκλίμακα της κοινωνικής επιθυμητότητας απαντήθηκε ως "σωστό" ή "λάθος". Η υποκλίμακα της πολιτισμικής επίγνωσης και ευαισθησίας βαθμολογείται από το 1 έως το 7, με μεγαλύτερες βαθμολογίες να υποδηλώνουν μεγαλύτερα ποσοστά πολιτισμικής επίγνωσης και ευαισθησίας. Η υποκλίμακα συμπεριφοράς πολιτισμικής επάρκειας βαθμολογείται από το 1 έως το 7, με την υψηλότερη βαθμολογία να υποδηλώνει περισσότερες συμπεριφορές πολιτισμικής επάρκειας. Η υποκλίμακα της κοινωνικής επιθυμητότητας βαθμολογείται από 0 έως 13 με τα υψηλότερα σκορ να υποδηλώνουν μεγαλύτερη ανάγκη για αποδοχή
Cultural Intelligence Scale (CIS) - Τουρκική Έκδοση - Göl & Erkin 2019	Προσαρμογή στην Τουρκική γλώσσα από τους Ilhan & Cetin (2014)	Η μέτρηση της πολιτισμικής ευφυΐας	Αποτελείται από 20 στοιχεία και περιλαμβάνει τέσσερις διαστάσεις (γνωσιακή, μεταγνωσιακή, συμπεριφορική, ενθαρρυντική)	Τα στοιχεία του εργαλείου βαθμολογούνται σε κλίμακα Likert επτά βαθμών με συνολικό σκορ που κυμαίνεται από 20 έως 140, με τις υψηλότερες βαθμολογίες να υποδεικνύουν υψηλότερα επίπεδα πολιτισμικής ευφυΐας

Cultural Self-Efficacy Scale (CSES) - (Liu et al 2007, Quine et al 2012)	Coffman et al 2004.	Η μέτρηση της αντιληπτής αίσθησης αυτοαποτελεσματικότητας των κοινοτικών νοσηλευτών στη φροντίδα πολυπολιτισμικών ασθενών	Αποτελείται από 26 στοιχεία και περιλαμβάνει τρεις υποκλίμακες (γνώση πολιτισμικών εννοιών, γνώση πολιτισμικών προτύπων συγκεκριμένων εθνοτικών ομάδων, δεξιότητες για την παροχή πολιτισμικής φροντίδας)	Η βαθμολογία κυμαίνεται από ένα, το οποίο αντιστοιχεί σε "χαμηλή αυτοπεποίθηση" έως πέντε, το οποίο αντιστοιχεί σε "υψηλή αυτοπεποίθηση". Η βαθμολογία τρία αντανακλά μέτρια επίπεδα αυτοαποτελεσματικότητας
Individualized Care Scale-Nurse Version (ICS) - Çiftçi et al 2021	Sendir et al 2010	Η αξιολόγηση της εξατομικευμένης φροντίδας	Το πρώτο μέρος αξιολογεί τις αντιλήψεις των νοσηλευτών σχετικά με την υποστήριξη της ατομικότητας των ασθενών στις πρακτικές φροντίδας και το δεύτερο μέρος αξιολογεί την αντίληψη των νοσηλευτών στην εξατομίκευση της φροντίδας των ασθενών, σε τρεις υποκλίμακες (κλινική κατάσταση, κατάσταση προσωπικής ζωής, έλεγχος στη λήψη αποφάσεων)	Οι βαθμολογίες στις επιμέρους ερωτήσεις ποικίλουν μεταξύ ένα και πέντε, με τις υψηλότερες να δείχνουν ότι οι νοσηλευτές έχουν υψηλότερο επίπεδο υποστήριξης της ατομικότητας του κάθε ασθενή, κατά τη διάρκεια της νοσηλευτικής του φροντίδας γενικά
Intercultural Anxiety Scale (IAS) - Quine et al 2012	Η ψυχομετρική ανάλυση πραγματοποιήθηκε με έλεγχο αξιοπιστίας εσωτερικής συνέπειας (α=0.87) στην παρούσα μελέτη	Η εκτίμηση της πιθανότητας να βιώσουν οι ερωτώμενοι συναισθήματα που σχετίζονται με το άγχος κατά τη διάρκεια διαφόρων αναμενόμενων αλληλεπιδράσεων με άτομα από διαφορετικό πολιτισμό	Αποτελείται από 15 στοιχεία	Τα στοιχεία βαθμολογούνται σε κλίμακα Likert 10 βαθμών και δεν αναφέρεται εύρος βαθμολογιών
Intercultural Communication Scale (ICS) - Quine et al 2012	Η ψυχομετρική ανάλυση πραγματοποιήθηκε με έλεγχο αξιοπιστίας εσωτερικής συνέπειας (α=0.82) στην παρούσα μελέτη	Η μέτρηση της διαπολιτισμικής επικοινωνίας	Αποτελείται από πέντε στοιχεία, τα οποία ρωτούν τους φοιτητές για τα αισθήματα τους κατά την διάρκεια επικοινωνίας με ασθενείς από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα	Τα στοιχεία του εργαλείου βαθμολογούνται σε κλίμακα Likert πέντε βαθμών και η συνολική βαθμολογία προκύπτει από την άθροιση των στοιχείων
Intercultural Sensitivity Scale (ISS) - Göl & Erkin 2019, Çiftçi et al 2021	Bulduk et al 2011	Η αξιολόγηση της διαπολιτισμικής ευαισθησίας	Αποτελείται 24 στοιχεία κατανεμημένα σε πέντε υποδιάστασεις (αλληλεπιδραστική εμπλοκή, σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές, αυτοπεποίθηση κατά την αλληλεπίδραση, ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση, επιμέλεια κατά την αλληλεπίδραση)	Τα στοιχεία του εργαλείου βαθμολογούνται σε κλίμακα Likert πέντε βαθμών, με συνολικό σκορ που κυμαίνεται από το 24 έως το 120, με τις υψηλότερες βαθμολογίες να αντιστοιχούν σε υψηλότερη διαπολιτισμικη ευαισθησία

Inventory for assessing the process of cultural competence (IAPCC) -(Sargent et al 2005)	Δεν αναφέρεται	Η μέτρηση των αυτο - αναφερόμενων επιπέδων πολιτισμικής επάρκειας	Αποτελείται από 20 στοιχεία και περιλαμβάνει τέσσερις διαστάσεις (πολιτισμική επίγνωση, πολιτισμική γνώση, πολιτισμικές ικανότητες, πολιτισμικές συναναστροφές)	Τα στοιχεία του εργαλείου βαθμολογούνται σε κλίμακα Likert τεσσάρων βαθμών με συνολικό σκορ που κυμαίνεται από 20 έως 80 και κατατάσσει τα άτομα ανάλογα με τις βαθμολογίες τους στο επίπεδο της πολιτισμικής ανεπάρκειας (20-39), πολιτισμικής επίγνωσης (40-59), πολιτισμικής επάρκειας (60-74 και πολιτισμικής επιδεξιότητας (75-80)
Inventory for Assessing the Process of Cultural Competence-Revised (IAPCC-R) - Halabi & Beer 2018	Προσαρμογή στην αραβική έκδοση από (Halabi & Beer 2018)	Η μέτρηση των επιπέδων πολιτισμικής επάρκειας των επαγγελματιών υγείας και φοιτητών στον τομέα της υγείας	Αποτελείται από 25 στοιχεία και περιλαμβάνει πέντε διαστάσεις (πολιτισμική επίγνωση, πολιτισμική γνώση, πολιτισμικές ικανότητες, πολιτισμικές συναναστροφές, πολιτισμική επιθυμία)	Τα στοιχεία του εργαλείου βαθμολογούνται σε κλίμακα Likert τεσσάρων βαθμών με συνολικό σκορ που κυμαίνεται από 25 έως 100 και κατατάσσει τα άτομα ανάλογα με τις βαθμολογίες τους στο επίπεδο της πολιτισμικής ανεπάρκειας (25-50), πολιτισμικής επίγνωσης (51-74), πολιτισμικής επάρκειας (75-90 και πολιτισμικής επιδεξιότητας (91-100) (Edeer & Rust 2022)
Nurse Cultural Competence Scale (NCCS) - τουρκική Έκδοση - Üzar-Özçetin et al 2020	Gözüm et al 2016	Η αξιολόγηση της πολιτισμικής επάρκειας	Αποτελείται από 20 στοιχεία κλειστού τύπου με τρεις υποκλίμακες (πολιτισμικές ικανότητες, πολιτισμική γνώση, πολιτισμική ευαισθησία)	Τα στοιχεία βαθμολογούνται σε κλίμακα Likert πέντε βαθμών και οι βαθμολογίες κυμαίνονται από 20 έως 100, με τις υψηλότερες βαθμολογίες να υποδηλώνουν μεγαλύτερο επίπεδο πολιτισμικής επάρκειας
The Integration of Cultural Competence in Nursing Education Tool - Dunagan et al 2014	Dunagan et al 2012	Η αξιολόγηση της ενσωμάτωσης στο πρόγραμμα σπουδών των εμπειριών που βοηθούν τους φοιτητές να αποκτήσουν πολιτισμική επάρκεια	Αποτελείται από 34 στοιχεία	Το ερωτηματολόγιο ήταν αθροιστικής κλίμακας Likert. Η βαθμολογία κυμαίνεται από 34 έως 170, με τις μεγαλύτερες βαθμολογίες να υποδηλώνουν ότι οι φοιτητές αντιλαμβάνονται μεγαλύτερη ενσωμάτωση της πολιτισμικής επάρκειας στο νοσηλευτικό τους πρόγραμμα
The Medical and Nursing Student Readiness to Treat Latino Patients - Mayo et al 2014	Υποβλήθηκε σε αναθεώρηση από ειδικούς και σε έλεγχο της αξιοπιστίας εσωτερικής συνέπειάς του από τους ερευνητές. Πέντε από τα επτά σύνθετα μέτρα του είχαν α τουλάχιστον 0.8 και τα υπόλοιπα δύο τουλάχιστον 0.6	Η μέτρηση της επάρκειας/ ετοιμότητας για τη διαχείριση των Λατίνων ασθενών	Αποτελείται από 112 στοιχεία, οι οποίες αντιπροσωπεύουν τις παρακάτω κατηγορίες (Λατινοαμερικανικές γνώσεις, στάσεις και πεποιθήσεις για τον πληθυσμό των Λατίνων, πολιτισμική επάρκεια, άνεση με Λατίνους ασθενείς, προηγούμενη εμπειρία με Λατίνους, πεποιθήσεις ως προς τους Λατίνους με καρκίνο, δεξιότητες καρκίνου με τους Λατίνους ασθενείς)	Κάθε στοιχείο πέντε σημείων κλιμακώνεται από το ένα έως το πέντε, με το πέντε να είναι το υψηλότερο. Οι υψηλότερες βαθμολογίες στην κλίμακα υποδηλώνουν καλύτερες γνώσεις, περισσότερο θετικές στάσεις ή περισσότερη εμπειρία

The Modified Godfrey-Richman ISMS More Perfect Scale (M-GRISMS-M) - Dunagan et al 2014	Godfrey 2000	Η μέτρηση των στάσεων προκατάληψης γύρω από την φυλή, το φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και τη θρησκεία	Αποτελείται από 40 στοιχεία με ερωτήσεις διχοτομικής απάντησης και ερωτήσεις τύπου Likert. Αποτελείται από τέσσερις υποκλίμακες (ρατσισμός, θρησκευτική προκατάληψη, σεξισμός, ετεροσεξισμός)	Δεν αναφέρεται εύρος
The Prior Cultural Experiences questionnaire (PCE) - Dunagan et al 2014	Dunagan et al 2012	Η αξιολόγηση των πρότερων πολιτισμικών εμπειριών	Αποτελείται από 24 στοιχεία	Τα στοιχεία βαθμολογούνται σε κλίμακα Likert, με εύρος βαθμολογιών να κυμαίνεται από 24 έως 120, με τις υψηλότερες να υποδηλώνουν υψηλότερες πρότερες πολιτισμικές εμπειρίες
The revised Clinical Cultural Competency Questionnaire (CCCQ) pre-intervention version (CCCQ-PRE-R) - κινεζική έκδοση -Wang et al 2018	Wang et al 2018	Η αξιολόγηση της πολιτισμικής επάρκειας	Αποτελείται από 65 στοιχεία και τέσσερις υποκλίμακες: (γνώση, δεξιότητες, άνεση στις συναναστροφές, επίγνωση)	Τα στοιχεία της κλίμακας βαθμολογούνται σε κλίμακα Likert πέντε βαθμών και δεν αναφέρεται εύρος βαθμολογιών
Transcultural Self-Efficacy Tool (TSET) - (Jeffreys & Dogan 2012, Lim et al 2004, Sarafis & Malliarou 2013)	Jeffery & Smodlaka 1996, 1998, 1999a, b, Jeffery 2000	Η μέτρηση και εκτίμηση της αυτοπεποίθησης των φοιτητών για την εκτέλεση διαπολιτισμικών νοσηλευτικών δεξιοτήτων μεταξύ πολυπολιτισμικών ασθενών	Αποτελείται από 83 στοιχεία και περιλαμβάνει τρεις διαστάσεις (γνωστική, πρακτική, συναισθηματική)	Η βαθμολογία κυμαίνεται από το ένα το οποίο ισοδυναμεί με "χωρίς αυτοπεποίθηση" έως το 10, το οποίο ισοδυναμεί με το "να είσαι ο πιο σίγουρος" Κατηγοριοποίηση βαθμολογίας: 1.Χαμηλή (1 ή 2) 2.Μέτρια (3 έως 8) 3.Υψηλή (9 ή 10)
Social Desirability Scale (SDS) - Dunagan et al 2014	Dunagan et al 2014	Ο έλεγχος της μεροληψίας κοινωνικής επιθυμητότητας	Αποτελείται από 13 διχοτομικά κωδικοποιημένα στοιχεία.	Η βαθμολόγηση κυμαίνεται από μηδέν έως 13, με τις υψηλότερες βαθμολογίες να υποδεικνύουν μεγαλύτερη ανάγκη για αποδοχή
Χωρίς Τίτλο - Tosun & Sinan 2020	Δεν αναφέρεται	Ο προσδιορισμός των γνώσεων, στάσεων και προκαταλήψεων των φοιτητών νοσηλευτικής απέναντι στην παροχή φροντίδας στους πρόσφυγες	Αποτελείται από 20 στοιχεία	Οι ερωτήσεις απαντώνται με "ναι", "όχι" ή "δεν έχω ιδέα" και δεν αναφέρεται εύρος βαθμολογιών

Πίνακας 3 - Συνοπτική παρουσίαση των επιλεγμένων μελετών

Συγγραφείς, Έτος δημοσίευσης, Χώρα	Είδος Μελέτης	Μέγεθος Πληθυσμού - Δείγμα	Εργαλεία αξιολόγησης	Μελετώμενες Εκβάσεις	Αποτελέσματα
Çiftçi et al 2021 Τουρκία	Συγχρονική μελέτη	n=90 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής 2ου, 3ου και 4ου έτους	Intercultural Sensitivity Scale (ISS), Individualized Care Scale (ICS)	Διαπολιτισμική ευαισθησία, Αντίληψη εξατομικευμένης φροντίδας	Οι φοιτητές εμφάνισαν καλά επίπεδα διαπολιτισμικής ευαισθησίας (M=89.10 ± 10.42) και αντίληψης εξατομικευμένης φροντίδας (M= 3.97 ± 0.59) Οι φοιτητές 4ου έτους σημείωσαν υψηλότερες βαθμολογίες στις κλίμακες ISS και ICS σε σύγκριση με τους φοιτητές 2ου και 3ου έτους.
Cruz et al 2016 Φιλιππίνες	Συγχρονική μελέτη	n=332 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής 2ου, 3ου και 4ου έτους	Cultural Capacity Scale (CCS)	Πολιτισμική επάρκεια	Οι φοιτητές εμφάνισαν μέτριο επίπεδο πολιτισμικής επάρκειας (M = 68.98 ± 11.73). Οι φοιτητές 3ου και 4ου έτους σημείωσαν στατιστικά σημαντικά υψηλότερα επίπεδα πολιτισμικής επάρκειας σε σχέση με τους δευτεροετείς. Προβλεπτικές μεταβλητές που βρέθηκε ότι αυξάνουν την πολιτισμική επάρκεια ήταν η διαβίωση σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον (p<0.001), η πρότερη πολιτισμική εξάσκηση (p<0.001), η φοίτηση στα τελευταία έτη νοσηλευτικών προγραμμάτων (p< 0.001) και η εμπειρία φροντίδας σε πολυπολιτισμικούς ασθενείς (p<0.001) και ασθενείς ειδικών πληθυσμιακών ομάδων (p<0.01).
Cruz et al 2017 Σαουδική Αραβία	Συγχρονική μελέτη	n=272 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής 2ου, 3ου και 4ου έτους	Cultural Capacity Scale - Arabic Version (CCS - A)	Πολιτισμική επάρκεια	Το επίπεδο της πολιτισμικής επάρκειας των φοιτητών νοσηλευτικής ήταν καλό (M=66.15 ± 16.17). Προβλεπτικές μεταβλητές, όπως το φύλο (P < 0.01), το ακαδημαϊκό επίπεδο, με τους τεταρτοετείς να εμφανίζουν υψηλότερη πολιτισμική επάρκεια (P < 0.001), η κλινική έκθεση (P < 0.001), η πρότερη πολιτισμική εκπαίδευση (P =0.032), η εμπειρία φροντίδας σε διαπολιτισμικούς ασθενείς (P < 0.001) και ειδικές πληθυσμιακές ομάδες (P < 0.001) βρέθηκε ότι επηρεάζουν σημαντικά την πολιτισμική επάρκεια, αυξάνοντας την.

Cruz et al 2018 Χιλή, Ινδία, Ιράκ, Ομάν, Φιλιππίνες, Σαουδική Αραβία, Νότια Αφρική, Σουδάν, Τουρκία	Συγχρονική μελέτη	n=2.163 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής 2ου, 3ου και 4ου έτους 9 χωρών	Cultural Capacity Scale (CCS)	Πολιτισμική επάρκεια	Το επίπεδο της πολιτισμικής επάρκειας των φοιτητών νοσηλευτικής ήταν μέτριο (M=69.38 ± 13.75). Προβλεπτικές μεταβλητές που βρέθηκε ότι επηρεάζουν θετικά την πολιτισμική επάρκεια ήταν η χώρα διαμονής (P < 0.001), το φύλο (P < 0.001), η ηλικία (P < 0.001), το έτος φοίτησης (P < 0.001), η συμμετοχή σε πολιτισμικές ασκήσεις (P < 0.001), η εμπειρία φροντίδας σε πολυπολιτισμικούς ασθενείς (P < 0.001) και ασθενείς που ανήκουν σε ειδικές πληθυσμιακές ομάδες (P < 0.001) και η διαβίωση σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον (P < 0.001).
Dunagan et al 2014 Η.Π.Α	Μικτή μελέτη	n=129 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής όλων των ετών	The Prior Cultural Experiences questionnaire (PCE), Modified Godfrey-Richman ISMS More Perfect Scale (M-GRISMS-M), Integration of Cultural Competence in Nursing Education Tool, Cultural Awareness Scale (CAS), Social Desirability Scale (SDS)	Πολιτισμική επάρκεια	Οι πολιτισμικές εμπειρίες πριν την εισαγωγή στο πρόγραμμα νοσηλευτικής (p<0.05), η ενσωμάτωση της πολιτισμικής επάρκειας στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα σπουδών (p<0.001), η μεγαλύτερη κοινωνική επιθυμητότητα (p<0.001) και η Καυκάσια φυλή (p<0.02) ήταν σημαντικοί προγνωστικοί παράγοντες μεγαλύτερης πολιτισμικής επάρκειας στην υποκλίμακα της πολιτισμικής γνώσης. Προκαταλήψεις αναφορικά με το φύλο, την εθνικότητα, την φυλή και τον σεξουαλικό προσανατολισμό ήταν σημαντικοί προγνωστικοί παράγοντες χαμηλότερης πολιτισμικής επάρκειας στην υποκλίμακα των πολιτισμικών στάσεων, ενώ η κοινωνική επιθυμητότητα (p<0.001) ήταν ο μοναδικός θετικός προγνωστικός παράγοντας των πολιτισμικών στάσεων.
Göl & Erkin 2019 Τουρκία	Συγχρονική μελέτη	n=277 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής όλων των ετών	Intercultural sensitivity scale (ISS), Cultural intelligence scale (CIS)	Διαπολιτισμική ευαισθησία, Πολιτισμική ευφυΐα	Οι φοιτητές νοσηλευτικής είχαν μετρίως υψηλό επίπεδο ευαισθησίας (M=90.49 ± 12.68) και υψηλότερες τιμές σημειώθηκαν μεταξύ των φοιτητών που είχαν συναναστροφές με ανθρώπους διαφορετικού πολιτισμικού υποβάθρου (p = 0.001), αυτών που ήθελαν να εργαστούν στο εξωτερικό (p = 0.003) και το έτος φοίτησης (p=0.001). Η πολιτισμική νοημοσύνη των φοιτητών νοσηλευτικής ήταν μέτρια (M=95 ± 15.8) και εμφάνισαν υψηλότερες βαθμολογίες οι φοιτητές, οι οποίοι είχαν συναναστροφές με ανθρώπους διαφορετικού πολιτισμικού υποβάθρου (p = 0.002), γνώριζαν μια ξένη γλώσσα (p=0.001) και αυτοί που ήθελαν να εργαστούν στο εξωτερικό (p=0.001).

Halabi & Beer 2018 Σαουδική Αραβία	Συγχρονική μελέτη	n=205 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής 1ου και 4ου έτους	Inventory for Assessing the Process of Cultural Competence-Revised (IAPCC-R)	Πολιτισμική επάρκεια	Η συνολική πολιτισμική επάρκεια των φοιτητών ήταν (M= 66.96 ± 7.03). Βρέθηκε σχέση μεταξύ της πολιτισμικής επάρκειας και της ηλικίας (αρνητική μη σημαντική συσχέτιση r=–0.010), του μέσου όρου βαθμολογίας (μη στατιστικά σημαντική συσχέτιση) και του επιπέδου σπουδών, σύμφωνα με το οποίο οι νεότεροι φοιτητές είχαν υψηλότερους μέσους όρους πολιτισμικής επάρκειας σε σύγκριση με τους παλαιότερους, χωρίς να εντοπίζεται στατιστική σημαντικότητα. Τέλος, η έκθεση σε πολιτισμούς και σε περιεχόμενο πολιτισμικής επάρκειας μέσω των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών σχετιζόταν θετικά με εύρος από p = 0.000 έως p<0.03.
Jeffreys & Dogan 2012 Η.Π.Α.	Συγχρονική και διαχρονική μελέτη	Συγχρονική μελέτη: n=147 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής 1ου και 4ου εξαμήνου Διαχρονική μελέτη: n=36	Transcultural Self-Efficacy Tool (TSET)	Διαπολιτισμική αυτοαποτελεσματικότητα	Τα αποτελέσματα των φοιτητών τετάρτου εξαμήνου ήταν υψηλότερα από αυτά των φοιτητών πρώτου εξαμήνου και στις δυο μελέτες, με την διαχρονική μελέτη να εμφανίζει στατιστική σημαντικότητα σε όλες τις υποκλίμακες (p<0.05). Το εξάμηνο αποτέλεσε μοναδική προβλεπτική μεταβλητή.
Ličen et al 2020 Σλοβενία	Συγχρονική μελέτη	n=149 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής 1ου, 2ου και 3ου έτους	Cultural Awareness Scale (CAS)	Πολιτισμική επίγνωση	Στους φοιτητές νοσηλευτικής παρατηρήθηκε μετρίως υψηλό επίπεδο πολιτισμικής επίγνωσης (M=189.72 ± 19.632) και (p = 0.000). Μεταξύ των δημογραφικών παραγόντων (ηλικία, φύλο, έτος φοίτησης και θρησκεία) των φοιτητών νοσηλευτικής δεν εντοπίστηκε καμία στατιστικά σημαντική διαφορά σχετικά με την συνολική βαθμολογία (p >0.05).
Lim et al 2004 Αυστραλία	Συγχρονική μελέτη	n=199 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής 1ου έτους και 4ου έτους	Transcultural self-efficacy tool (TSET)	Διαπολιτισμική αυτοαποτελεσματικότητα	Σε όλες τις υποκλίμακες σημειώθηκε ένα μέτριο επίπεδο διαπολιτισμικής αυτοαποτελεσματικότητας και στα δύο έτη φοιτητών, με τους τεταρτοετείς να έχουν πιο θετική αντίληψη της αυτοαποτελεσματικότητάς τους σε σύγκριση με τους πρωτοετείς. Η ηλικία, το φύλο, η χώρα καταγωγής, η γλώσσα ομιλίας στο σπίτι και η προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία, δεν επηρέασαν την αντίληψη της αυτοαποτελεσματικότητας των φοιτητών νοσηλευτικής. Μόνο οι προσωπικές εμπειρίες με άλλους πολιτισμούς επηρέασαν την αυτοαποτελεσματικότητα.

Liu et al 2007 Η.Π.Α.	Συγχρονική μελέτη	n= 43 Τελειόφοιτοι προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής	Cultural Self-Efficacy Scale (CSES)	Πολιτισμική αυτοαποτελεσματικότητα	Οι φοιτητές νοσηλευτικής σημείωσαν M=3.58 (SD=0.5). Ο συγκεκριμένος μέσος όρος βρίσκεται μεταξύ του επιπέδου 3, το οποίο είναι ουδέτερο και του επιπέδου 4, το οποίο είναι μέτριο. Οι άνδρες φοιτητές είχαν περισσότερη αυτοπεποίθηση σε σύγκριση με τις γυναίκες (p=0.04).
Mayo et al 2014 Η.Π.Α.	Συγχρονική μελέτη	n=260 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής από τέσσερα νοσηλευτικά προγράμματα (junior-senior)	The Medical and Nursing Student Readiness to Treat Latino Patients (Εργαλείο σχεδιασμένο από τους συγγραφείς)	Γνώσεις, στάσεις, πεποιθήσεις και πολιτισμική επάρκεια	Η κοινωνική αλληλεπίδραση με Λατίνους ήταν προβλεπτική μεταβλητή υψηλότερης γνώσης (p < 0.01), επάρκειας (p < 0.01) και άνεσης (p < 0.01) με τους ασθενείς. Η επίσκεψη σε ισπανόφωνη χώρα προέβλεψε την μεγαλύτερη πολιτισμική επάρκεια (p<0.05), η διαμονή σε ισπανόφωνη χώρα προέβλεψε υψηλότερη γνώση (p < 0.01) και επάρκεια (p < 0.01) και η άριστη γνώση της γλώσσας (p < 0.05) σχετίστηκε θετικά με την αύξηση της πολιτισμικής επάρκειας των φοιτητών. Η κλινική εμπειρία δεν αποτέλεσε προβλεπτική μεταβλητή των γνώσεων, των στάσεων, των πεποιθήσεων και της πολιτισμικής επάρκειας (p=0.23).
Quine et al 2012 Καναδά	Συγχρονική μελέτη	n=59 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής 3ου και 4ου έτους	Cultural Self-Efficacy Scale (CSES), Intercultural Anxiety Scale (IAS), Intercultural Communication Scale (ICS)	Πολιτισμική αυτοαποτελεσματικότητα, Διαπολιτισμικό άγχος, Πολιτισμική επικοινωνία	Η πολιτισμική αυτοαποτελεσματικότητα των φοιτητών βαθμολογήθηκε ως μέτρια σχετικά με την γνώση (M=42.68 ± 12.41) και τις δεξιότητες (M=23.76 ± 5.44). Ομοίως, ως μέτρια βαθμολογήθηκε η διαπολιτισμική επικοινωνία (M=16.76 ± 2.60) και το διαπολιτισμικό άγχος (M= 101.98 ± 21.64).
Repo et al 2016 Φινλανδία	Συγχρονική μελέτη	n=295 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής από τέσσερις πολυτεχνικές σχολές, 3ου έτους και 4ου έτους	Cultural Competence Assessment Tool (CCATool)– Student version	Πολιτισμική επάρκεια	Το επίπεδο της πολιτισμικής επάρκειας των φοιτητών ήταν μέτριο (M = 3.93 ±0.287) και το 74% είχε πολιτισμική επίγνωση, ενώ το 26% είχε πολιτισμική ασφάλεια με βάση την κλίμακα. Η ύπαρξη πολιτισμικού υποβάθρου μειονοτικών πληθυσμών (p = 0.001), η συχνότητα της αλληλεπίδρασης με διαφορετικούς πολιτισμούς (p = 0.002), οι γλωσσικές δεξιότητες (p =0.002) και τα προγράμματα ανταλλαγής (p = 0.024) σχετίστηκαν με υψηλότερη πολιτισμική επάρκεια.

Reyes et al 2013 Η.Π.Α.	Συγχρονική μελέτη	n=99 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής πρωτοετείς και τελειόφοιτοι	Cultural Competence Assessment (CCA)	Πολιτισμική επάρκεια	Η αντίληψη της πολιτισμικής επάρκειας στους τελειόφοιτους φοιτητές νοσηλευτικής ήταν σημαντικά υψηλότερη σε σύγκριση με τους πρωτοετείς (P =0.002). Εντοπίστηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ της ηλικίας των τελειόφοιτων, ωστόσο η ηλικία από μόνη της δεν αποτέλεσε επαρκή μεταβλητή πολιτισμικής επάρκειας (p=0.49).
Sarafis & Malliarou 2013 Ελλάδα	Συγχρονική μελέτη	n=136 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής 1ου και 4ου έτους	Transcultural Self-Efficacy Tool (TSET)	Πολιτισμική αυτοαποτελεσματικότητα	Οι τεταρτοετείς φοιτητές νοσηλευτικής σημείωσαν υψηλότερες βαθμολογίες [γνωσιακή (P = 0.032), πρακτική (P = 0.042) και συναισθηματική (P = 0.006)], σε σχέση με τους πρωτοετείς. Καμία ομάδα δεν εξέφρασε αυτοπεποίθηση στην ικανότητα φροντίδας πολιτισμικά διαφορετικών ασθενών. Οι γυναίκες εμφάνισαν μεγαλύτερες επιδόσεις αυτοαποτελεσματικότητας στην πρακτική υποκλίμακα (p=0.006).
Sargent et al 2005 Η.Π.Α.	Συγχρονική μελέτη	n=209 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής 1ου και 4ου έτους	Inventory for assessing the process of cultural competence (IAPCC)	Πολιτισμική επάρκεια	Οι τεταρτοετείς φοιτητές σημείωσαν περισσότερη πολιτισμική επάρκεια (M = 54.75± 4.398), σε σύγκριση με τους πρωτοετείς (M = 50.68± 4.853), p=0.0001 και κατατάχθηκαν στο επίπεδο της πολιτισμικής επίγνωσης. Αναφέρθηκε θετική σχέση μεταξύ της υγειονομικής εργασιακής εμπειρίας και της κλίμακας μέτρησης (r = 0.298, p < 0.0001), καθώς και μεταξύ του πλήθους επισκέψεων σε ξένες χώρες και της κλίμακας μέτρησης (r=0.33, p < 0.001). Δεν βρέθηκε σημαντική συσχέτιση μεταξύ της κλίμακας και της διαμονής σε ξένη χώρα.
Tosun & Sinan 2020 Τουρκία	Συγχρονική μελέτη	n=317 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής όλων των ετών φοίτησης	Εργαλείο σχεδιασμένο από τους ερευνητές	Γνώσεις, στάσεις και προκαταλήψεις	Η πλειονότητα των τελειόφοιτων φοιτητών νοσηλευτικής ήταν εκπαιδευμένη στην διαπολιτισμική φροντίδα και η επίγνωση των πολιτισμικών αναγκών των ασθενών βρέθηκε περισσότερο ανεπτυγμένη σε αυτούς από ότι στους πρωτοετείς (p=0.0001). Όσοι γνώριζαν μια άλλη γλώσσα είχαν περισσότερη άνεση στην παροχή φροντίδας στους πρόσφυγες (p = 0.009).
Üzar-Özçetin et al 2020 Τουρκία	Μικτή μελέτη	n=505 Τελειόφοιτοι προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής από 7 διαφορετικές σχολές νοσηλευτικής	Nurse Cultural Competence Scale (NCCS)	Πολιτισμική επάρκεια	Η πλειοψηφία των φοιτητών νοσηλευτικής σημείωσε μέτρια επίπεδα πολιτισμικής επάρκειας. Οι φοιτητές χωρίς πρότερη εκπαίδευση σε πολιτισμικά θέματα είχαν περισσότερη συνολική επάρκεια (M= 53.71 ± 8.02) από ότι αυτοί με προηγούμενη εκπαίδευση (M= 50.71 ± 8.49) (p = 0.001).

Wang et al 2018 Κίνα	Συγχρονική μελέτη	n=677 Προπτυχιακοί φοιτητές νοσηλευτικής όλων των ετών φοίτησης	The revised Clinical Cultural Competency Questionnaire (CCCQ) pre-intervention version (CCCQ-PRE-R)	Πολιτισμική επάρκεια	Οι φοιτητές νοσηλευτικής μιας πολυπολιτισμικής και λιγότερο εξελιγμένης περιοχής σημείωσαν χαμηλότερες βαθμολογίες στην πολιτισμική επάρκεια. Οι προβλεπτικές μεταβλητές της πολιτισμικής επάρκειας ήταν το εθνοτικό υπόβαθρο στις γνώσεις ($p < 0.001$), στις ικανότητες ($p < 0.001$) και στις συναναστροφές ($p < 0.001$), η ικανότητα ομιλίας μιας άλλης γλώσσας πέρα από τα Κινέζικα [γνώσεις ($p < 0.001$), δεξιότητες ($p < 0.001$) και συναναστροφές ($p < 0.001$)], η παρουσία συγγενών ή στενών φίλων από άλλες κουλτούρες [γνώσεις ($p = 0.001$), δεξιότητες ($p < 0.001$) και συναναστροφές ($p = 0.047$)] και το έτος φοίτησης, σύμφωνα με το οποίο οι φοιτητές μεγαλύτερων ετών σημείωσαν υψηλότερες βαθμολογίες στις υποκλίμακες των γνώσεων, ικανοτήτων και συναναστροφών ($p<0.001$).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Campinha-Bacote J. (1994). Cultural competence in psychiatric mental health nursing. A conceptual model. Nursing Clinics of North America 29(1): 1–8.

Choi J. I. & Kim J. S. (2018). Effects of cultural education and cultural experiences on the cultural competence among undergraduate nursing students. Nurse Education in Practice 29: 159–162.

Çiftçi B., Aras G. N. & Yıldız Ö. K. (2021). Examining the correlation between intercultural sensitivity and individualized care perception of nursing students. Nurse Education Today 102: 104937.

Cruz J. L., Alquwez N., Cruz, C., Felicilda-Reynaldo R. F. D., Vitorino L. M. & Islam S. M. S. (2017). Cultural competence among nursing students in Saudi Arabia: a cross-sectional study. International Nursing Review 64(2): 215–223.

Cruz J. P., Aguinaldo A. N., Estacio J. C., Alotaibi A., Arguvanli S., Cayaban A. R. R., Cecily H. S. J., Machuca-Contreras F., Hussein A., Idemudia E. S., Mohamed S. & Sebaeng J. M. (2018). A Multicountry Perspective on Cultural Competence Among Baccalaureate Nursing Students. Journal of Nursing Scholarship 50(1): 92–101.

Cruz J. P., Estacio J. C., Bagtang C. & Colet P. C. (2016). Predictors of cultural competence among nursing students in the Philippines: A cross-sectional study. Nurse Education Today 46: 121–126.

Dunagan P. B., Kimble L. P., Gunby S. S. & Andrews M. S. (2014). Attitudes of Prejudice as a Predictor of Cultural Competence Among Baccalaureate Nursing Students. Journal of Nursing Education 53(6): 320–328.

Göl İ. & Erkin Ö. (2019). Association between cultural intelligence and cultural sensitivity in nursing students: A cross-sectional descriptive study. Collegian 26(4): 485–491.

Halabi J. O. & De Beer J. (2018). Exploring the cultural competence of undergraduate nursing students in Saudi Arabia. Nurse Education Today 62: 9–15.

International Organization for Migration (2021). World Migration Report 2022 [Online]. Ανακτήθηκε από: https://worldmigrationreport.iom.int/wmr-2022-interactive/ (3 Απριλίου 2023)

Jeffreys M. R. & Dogan E. (2012). Evaluating the Influence of Cultural Competence Education on Students' Transcultural Self-Efficacy Perceptions. Journal of Transcultural Nursing 23(2): 188–197.

Kardong-Edgren S. & Campinha-Bacote J. (2008). Cultural

competency of graduating US Bachelor of Science nursing students. Contemporary Nurse 28(1–2): 37–44.

Ličen S., Karnjuš I. & Prosen M. (2021). Measuring Cultural Awareness Among Slovene Nursing Student: A Cross-Sectional Study. Journal of Transcultural Nursing 32(1): 77–85.

Lim J., Downie J. & Nathan P. (2004). Nursing students' self-efficacy in providing transcultural care. Nurse Education Today 24(6): 428–434.

Liu L., Mao C. & Barnes-Willis L. E. A. (2019). Cultural Self-Efficacy of Graduating Baccalaureate Nursing Students in a State Funded University in the Silicon Valley. Journal of Cultural Diversity.

Majumdar B., Browne G., Roberts J., & Carpio B. (2004). Effects of Cultural Sensitivity Training on Health Care Provider Attitudes and Patient Outcomes. Journal of Nursing Scholarship 36(2): 161–166.

Markey K., Tilki M. & Taylor G. (2018). Understanding nurses' concerns when caring for patients from diverse cultural and ethnic backgrounds. Journal of Clinical Nursing 27(1–2): e259–e268.

Mayo R., Sherrill W. W., Truong K. & Nichols C. M. (2014). Preparing for Patient-Centered Care: Assessing Nursing Student Knowledge, Comfort, and Cultural Competence Toward the Latino Population. Journal of Nursing Education 53(6):305–312.

Narayanasamy A. & White E. E. (2005). A review of transcultural nursing. Nurse Education Today 25(2): 102–111.

O'Brien E., Donnell C. O., Murphy J., O'Brien B. & Markey K. (2021). Intercultural readiness of nursing students: An integrative review of evidence examining cultural competence educational interventions. Nurse Education in Practice 50: 102966.

Oikarainen A., Mikkonen K., Kenny A., Tomietto M., Tuomikoski A., Meriläinen M., Miettunen, J. & Kääriäinen M. (2019). Educational interventions designed to develop nurses' cultural competence: A systematic review. International Journal of Nursing Studies 98: 75–86.

Page M. J., McKenzie J. E., Bossuyt P. M., Boutron I., Hoffmann T., Mulrow C. D., Shamseer L., Tetzlaff J., Akl E. A., Brennan S. E., Chou R., Glanville J., Grimshaw J. M., Hróbjartsson A., Lalu M. M., Li T., Loder E., Mayo-Wilson E., McDonald S.,... Moher D. (2021). The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. BMJ, 372: n71.

Peters M. D. J., Marnie C., Tricco A. C., Pollock D., Munn Z., Alexander L., McInerney P., Godfrey C. & Khalil H. P. S. A. (2020). Updated methodological guidance for the conduct of scoping reviews. JBI Evidence Synthesis 18(10): 2119–2126.

Peters M.D.J., Godfrey C., McInerney P., Munn Z., Tricco AC. & Khalil H. Chapter 11: Scoping Reviews (2020 version). In: Aromataris E, Munn Z (Editors). JBI Manual for Evidence Synthesis, JBI, 2020 https://doi.org/10.46658/JBIMES-20-12

Pollock D., Davies E. L., Peters M. D. J., Tricco A. C., Alexander L., McInerney P., Godfrey C., Khalil H. & Munn Z. (2021). Undertaking a scoping review: A practical guide for nursing and midwifery students, clinicians, researchers, and academics. Journal of Advanced Nursing 77(4): 2102–2113.

Quine A., Hadjistavropoulos H. D. & Alberts N. M. (2012). Cultural Self-Efficacy of Canadian Nursing Students Caring for Aboriginal Patients with Diabetes. Journal of Transcultural Nursing 23(3): 306-312.

Repo H., Vahlberg T., Salminen L., Papadopoulos I. & Leino-Kilpi H. (2017). The Cultural Competence of Graduating Nursing Students. Journal of Transcultural Nursing 28(1): 98–107.

Reyes H., Hadley L. & Davenport D. S. (2013). A Comparative Analysis of Cultural Competence in Beginning and Graduating Nursing Students. ISRN Nursing (Print) 2013: 1–5.

Sarafis P. & Malliarou M. (2013). Cultural self-efficacy of baccalaureate nursing students in a Greek University. Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research 18(6): 446-50.

Sargent S., Sedlak C. A. & Martsolf D. S. (2005). Cultural competence among nursing students and faculty. Nurse Education Today 25(3): 214–221.

Taylor S. & Lurie N. (2004). The role of culturally competent communication in reducing ethnic and racial healthcare disparities. The American Journal of Managed Care 10 Spec No: SP1-4.

Tosun B. & Sinan Ö. (2020). Knowledge, attitudes and prejudices of nursing students about the provision of transcultural nursing care to refugees: A comparative descriptive study. Nurse Education Today 85: 104294.

Tosun B., Yava A., Dirgar E., Şahin E., Yilmaz E. B., Papp K., Tóthová V., Hellerová V., Prosen M., Ličen S., Karnjuš I., Tamayo M. D. B., Leyva-Moral J. M., Claeys A. & Tricas-Sauras S. (2021). Addressing the effects of transcultural nursing education on nursing students' cultural competence: A systematic review. Nurse Education in Practice 55: 103171.

Tricco A. C., Lillie E., Zarin W., O'Brien K. K., Colquhoun H., Levac D., Moher D., Peters M. D. J., Horsley T., Weeks L., Hempel S., Akl E. A., Chang C., McGowan J., Stewart L. A., Hartling L., Aldcroft A., Wilson M. T., Garritty C.,... Straus S. E. (2018). PRISMA Extension for Scoping Reviews (PRISMA-ScR): Checklist and Explanation. Annals of Internal Medicine 169(7): 467–473.

Üzar-Özçetin Y. S., Trenoweth S. & Tee S. (2020). Migration and mental health care: Identifying the cultural competency of Turkish nursing students. Nurse Education Today 85: 104257.

Wang Y., Xiao L. D., Yan P., Wang Y. & Yasheng A. (2018). Nursing students' cultural competence in caring for older people in a multicultural and developing region. Nurse Education Today 70: 47–53.

Wallace C. B., Small K., Brodley E. C., Lau J. & Trikalinos A. T. (2012). Deploying an interactive machine learning system in an evidence-based practice center: abstrackr. In Proc. of the ACM International Health Informatics Symposium (IHI), p.819-824.

REVIEW

The effect of undergraduate nursing curricula on cultural competence of nursing students: A Scoping Review

Stefania Katrantzi[1], Xenophon Zorbas[1], Keisi Mara[1]

1.Nursing Students, University of Ioannina

ABSTRACT

Introduction: Through constant population mobility, the cultural diversity among countries all over the world keeps increasing, thus intensifying the need to prepare nurses capable of providing culturally competent care. The cultural competence of nurses is an essential and necessary component in providing qualitative individualized nursing care and promoting equitable access to health care.

Purpose: The mapping of the available research referring to the effect of undergraduate nursing curricula on cultural competence of nursing students through a scoping review.

Methodology: A systematic literature search of scientific studies in electronic databases of Pubmed, Scopus and Science Direct was conducted without restriction as to the year and language of publication using the following key words: transcultural nursing, cultural competence, intercultural readiness, undergraduate students, course and curriculum. The inclusion criteria of the studies in this scoping review were a) studies investigating outcomes related to cultural competence b) students undertaking an undergraduate nursing curriculum c) primary studies. The material of this study consisted of 20 primary research studies.

Results: The majority of primary studies, which investigated outcomes of cultural competence in undergraduate nursing students are cross - sectional studies from the USA (35%) and have been published during the last decade (75%). The cultural competence of nursing students seems to vary and was found to range from moderate to good levels. Factors found to be associated with cultural competence of bachelor nursing students include demographic characteristics, attending relevant education, year of study, experience of caring for patients from different cultural backgrounds and from special population groups, and the cultural background of the students themselves.

Conclusions: Providing knowledge and skills of transcultural nursing and opportunities of interacting with different cultures in the context of undergraduate curricula is essential for nursing students to successfully manage the ever- increasing cultural challenges and provide culturally competent individualized nursing care to patients. With regard to existing undergraduate nursing curricula, periodic assessment of their adequacy in providing knowledge and skills in intercultural nursing is considered of paramount importance.

Key words: Knowledge, skills, cultural competence, undergraduate nursing students, attitudes

Corresponding author: Keisi Mara
e-mail: marakejsi1@gmail.com

Date of submission: 06/08/2023
Publication date: June 2024

Citation: Katrantzi S., Zorbas X. & Mara K. (2024). The effect of undergraduate nursing curricula on cultural competence of nursing students: A Scoping Review. *Hellenic Journal of Nursing Science* 17(2): 5-25, https://doi.org./10.24283/hjns.202421